Első évfolyam. 1875. 14. szám.

Felelős szerkesztő:
HALÁSZ IMRE.
Szerkesztőségi iroda:
Franklin-Társulat épületében (egyetem-utcza 4).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Szétküldés körüli panaszok a szerkesztőségnek küldendők be.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI NAPILAP.

Budapest, csütörtök, január 14

Kiadótulajdonos:
HALÁSZ IMRE.
Kiadóhivatal:
Franklin-Társulat épületében (egyetem-utcza 4.)

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
helyben és vidékre { Egy évre .. 20 frt / Félévre .. 10 „ | Negyedévre .. 5.– / Egy hóra ... 1.80 } frt.

Egy szám ára 6 krajczár o. é.

Hirdetések a kiadóhivatal által árjegyzék szerint számittatnak

Előfizetési felhivás
a
KÖZÉRDEK
czimü
POLITIKAI NAPILAPRA.

A „Közérdek" hetenként hatszor a legnagyobb politikai lapok alakjában, mint reggeli lap egész iven, hétfőn s ünnep utáni napokon mint esti lap, legnagyobb féliven, tehát mindennap megjelenik.

Előfizetési feltételek.

Budapesten, házhoz hordva és vidékre, postán küldve:

Egy évre	*20 frt.*	*Negyedévre*	*5 frt — kr.*
Félévre	*10 „*	*Egy hóra*	*1 „ 80 „*

Az előfizetési pénzek a „Közérdek" kiadóhivatalába (egyetem-utcza 4. szám) intézendők.

Gyüjtőknek minden tizre egy tiszteletpéldány jár.

Vidéki előfizetések legczélszerübben postai utalványnyal eszközlhetők.

A „KÖZÉRDEK" KIADÓ-HIVATALA
(FRANKLIN-TÁRSULAT egyetem-utcza 4. sz.)

Budapest, január 13.

Ghyczy adójavaslatai közt kiváló fontossággal bir az általános jövedelemadóról szóló, mely még ugyan a háznak előterjesztve nincs, és igy a szoros értelemben vett kormányi előterjesztések sorába még nem tartozik, de ez oly formalitás, mely nem old fel minket azon kötelesség alól, hogy ezen javaslattal — melynek alapelvei olvasóink előtt ismeretesek — már most foglalkozzunk.

A pénzügyminiszter ur által javaslatba hozandó általános jövedelmi adó — nézetünk szerint — tulajdonkép a pótlék jellegével bir. Ghyczy maga is, az egyszerü adópótlék helyettesitője gyanánt javasolja; s valóban a ki tekintetbe veszi azon alapelveket, melyekre ezen ugynevezett általános jövedelmi adó fektetve leend: lehetetlen annak hosszu életet jósolni. Ha az általános jövedelmi adó olyformán lesz nálunk behozva, mint azt Ghyczy javasolja: ugy is hiányos, ugy is az egészséges alapokat nélkülöző és rendszernek sem nevezhető adó tönvényeink, egygyel ismét szaporodni fognak, mely teremthet uj bevételeket a kincstárnak, de arra, hogy állandóan fenntartassék, hogy egy helyes s az ország közgazdasági érdekeinek megfelelő adórendszernek kiegészitő részét képezze: arra nézve teljesen nélkülözi a szükséges feltételeket.

Az income tax mintájára Európa több országaiban behozott általános jövedelmi adónak főjellege és főkelléke, hogy a tiszta és fölösleges jövedelmet keresi fel, és azt adóztatja meg, többnyire a progressió elve szerint. A pénzügyminiszter ur javasolt income taxa azonban, a fennálló adózási viszonyoknak legnagyobb mérvben hiányos alapjaira fektettetik; a földnél a katasternek nagyrészben hiányos adatait veszi föl a tiszta jövedelem kiszámitására nézve, s egy oly adórendszeren épit tovább, mely a földnél 29%-kos, a háznál például 24%-kos, s a tőkejövedelemnél 10%-kos tételekben van kiróva. Az illető adófizetőnek állásához mért életfentartási szükségletének levonását, mi az általános jövedelmi adó megállapithatásának főfeltételét képezi, mert különben nem jövedelmi adó: egészen mellőzi.

A pénzügyminiszter ur tervezetét tehát az általános jövedelmi adónak a tudomány elvei, és a különféle államokban kifejlődött gyakorlati adórendszerek szerint megitélni nem lehet. Praegnans kinyomatát viseli magán ezen javaslat adórendszerünk hiányosságának és a helyzet kényszerüségének.

Államháztartásunk zavarban van; uj bevételi forrásokra van szükségünk; az egész adórendszer gyökeres megváltoztatására és megfelelő átalakitására sem időnk, sem pénzünk; nevezetesebb bevételi többletet csak az egyes adók utján remélhetünk, mert e pillanatban csak azok fölött rendelkezünk; bonyolodott és későn vagy nehezen végrehajtható uj adótörvényeket sem használhatunk.

Az elvitathatlan tényeknek, a most megmásithatlan helyzetnek kényszerüsége és kérlelhetlen logikája indokolja tehát a kérdéses tervezetet, és indokolja annak hiányait is, melyek egyrészt fönnálló adó-rendszerünk hiányosságában, másrészt azon követelő kényszerüségben rejlenek, hogy ennek daczára — ujabb jövedelmi források nyittassanak.

Nézetünk szerint komoly és indokolható vita tárgyát — a mai viszonyok közt, a helyzetnek mostani pressiója alatt — legfölebb az képezheti, hogy az adott viszonyok közt mégis, mi a helyesebb; egy egyszerű pótlék valamennyi egyenes adóra, vagy a pótléknak azon neme, melyet a pénzügyminiszter ur általános jövedelmi adónak keresztel?

Az egyszerű és egyenlő pótlék a pénzügyi administratió tekintetéből a legajánlatosabbnak látszik, mert leggyorsabban lenne végrehajtható, de azokat a hiányokat, s abnormitásokat, melyek adó-rendszerünkben bőven vannak, s melyeknek legfőbbje az, hogy az adó-teher aránytalanul és igazságtalanul oszlik meg — egyszerűen még inkább emelné, még inkább fokozná. A pénzügyminiszter által javasolt ált. jövedelmi adó azonban az adó-terhet az adózók egyes osztályai között némileg kiegyenliti. Tegyünk p. egy megközelitő számitást, kerek perczenteket véve föl az egyes adónemeknél. Egy 20%-os adó-pótlék mellett, és 30% adókulcs szerint fizetve egy 100 frt tiszta jövedelemmel biró földbirtokos (30+6) 36 frtot.

Az ált. jövedelmi adó mellett azonban 4%-kos kulcsot véve alapul (30+4) csak 34 frtot; a házbirtokos ugyanazon viszonyok közt 28 frt 80 krt a pótlék behozatala esetén, ellenben 28 frtot az általános jövedelmi adó mellett; a tőkepénzes, vállalkozó, iparos stb. Szóval mindenki, kinek adója 10% — ugyanazon föltételek mellett 12 frtot a pótlék, és 14 frtot az általános jövedelmi adó behozatala esetén. Láthatjuk tehát, hogy a pótlékkal szemben, a pénzügyminiszter ur által tervezett ált. jövedelmi adó nevezetes előnyt nyujt a földbirtoknak, némi előnyt a házbirtoknak, de a tőke-adót inkább emeli és a keresetet inkább megadóztatja, mint a pótlék.

Mennyiben indokolt ez, mennyiben helyes? arról még e perczben nem szólunk; elégségesnek tartottuk egyelőre azon eredményeket constatálni, melyek a pótléknak az ált. jövedelmi adó általi helyettesitése esetében be fognak következni.

A mai közös miniszteri tanács, melyen király Ő Felsége elnökölt, déli 12 órától csaknem két óráig tartott. Részt vettek benne magyar részről Bittó miniszterelnök, Szende hovédelmi és Szapáry belügyminiszter. Osztrák részről Auersperg miniszterelnök, Koller közös hadügyminiszter és Horst honvédelmi miniszter. Több oldalról vett egybehangzó értesüléseink szerint a minisztertanács, a monarchiának mindkét államát illető honvédfelszereléseknek mozgósitás esetén, a közös hadügyminiszter jogköréhez való viszonyát, mely iránt hosszabb idő óta folytak a jegyzék váltások a honvédelmi miniszterek és a közös hadügyminiszter közt intézte el véglegesen. A mi Szapáry belügyminiszter részvételét illeti, azt több oldalról a választási összeirásokra vonatkozó előterjesztésekkel kapcsolatban a delegatió összehivásának kérdésével hozzák combinatióba.

A pénzügyi bizottság bevégezvén tanácskozmányait, az azokat egybefoglaló jelentést Széll Kálmán körülbelül péntekig elkésziti. E jelentés kinyomatván szét fog osztatni a képviselőház tagjai közt talán már vasárnap. A budget-tárgyalás megkezdése előtt e jelentés tanulmányozására nehány napnyi idő engedtetik a ház tagjainak. Vasárnap este nagy deákpárti conferentia fog tartatni, melyen a pénzügyminiszter előterjeszti főbb vonásokban azt az exposét, melylyel a budget-tárgyalást megnyitni szándékozik. Ebben az exposéban a fedezet kérdése már combinálva lesz az adóbizottság tárgyalásaival. Ugy szintén elő fogja terjeszteni a pénzügyminiszter azon adótörvényeket, melyeket külön óhajtana letárgyaltatni a képviselőház által. A budget-tárgyalás kezdetét e hó 21-kére várják: óhajtandó volna, hogy ne késsenek vele tovább.

Utóbbi időben több oldalról szónyegre került, hogy miniszteri hivatalnokok politikai lapoknak munkatársai. Erre nézve a legközelebbi miniszteri tanács azt határozta, hogy a kormány a hivatalnokoktól azt a szabadságot, miszerint ők üres idejüket vagy estéiket irodalmi munkálkodásra szenteljék, nem vonhatja el. De intézkedni fog, hogy miniszteri hivatalnokok politikai lapnak állandó belmunkatársaine lehessenek. Az erre vonatkozó határozatot már minden szakminiszter körlevélben tudatta hivatalnokaival.

A vallás és tanulmányi alapok megvizsgálására kiküldött albizottság jelentésére vonatkozólag a vallás és közoktatási miniszteriumban most folynak a tárgyalások, melyek eredményei az albizottság jelentésével együtt fognak a nagy bizottság elébe terjesztetni. Azt hiszszük, hogy az ügy eme stadiumából itélve, — a jelenlegi országgyülés már alig hozhat e e kérdésben véghatározatot; mert mig az albizottság jelentését a miniszterium észrevételeivel együtt a nagy bizottság megvitatja, — addig az országgyülés berekesztésének ideje valószinüleg bekövetkezik.

Budapest, jan. 13.

A balközépi taktika hétéves pályafutásán az „idők és viszonyok", az „utak és módok" következő érdekes változatait tünteti fel: 67 után igy hangzott a legelső balközépi jelszó: „a kárhozatos kiegyezési törvény alapján kormányt soha, semmi szin alatt nem vállalunk"; a 69-ki választások azonban kissé megpuhiták a balközépet, s második vezényszava már igy szólt: „rosz, hibás ugyan a kiegyezési alap, de azért már készek vagyunk, ha kell, ezen az alapon is beleülni a miniszteri székekbe, s a kormányhatalom segélyével majd megdöntjük azt. Később jött a taktika harmadik variatiója, melyet igy jegyez fel a történelem: „minden áron el kell foglalnunk a tért; a kiegyezési alap módositását most nem feszegetjük, elkormányozzuk mi az országot, ha kell ezen az alapon is, természetesen fenntartván magunknak azon jogot, hogy annak idején ha a viszonyok engedik, lépéseket tehessünk az 1867: XII. t. cz. megváltoztatására,

S végül ma a negyedik, s valószinüleg nem utolsó taktikai fordulatot ugy jelzi az „Ellenőr", hogy 8 mondd nyolcz forumot mutat ki, melynek retortáin minden a XII. tczikk módositására vonatkozó inditványnak sikeresen keresztül kell hatolnia, hogy törvényerőre emelkedhessék. S miután a balközépi választó-közönség nagy rémületére kijelenti, hogy „ennyi (!) tényezőnek harmonicus, egyidejü és határoztatott akarategysége kivántatik ahoz, hogy a közjogi egyezményen bárminemü változtatást lehessen tenni", önérzettel igy kiált fel az „Ellenőr": „mennyi lelkiismeretlenég van clique-uralom azon hétéves hazudozásában, hogy a baloldal kormányra jutása megdöntené a kiegyezést" (!)

Ugyan miért vádolja önmagát és saját pártját az „Ellenőr" ily sulyosan? Hiszen a balközép ujabb időkig alig müvelt mást, mint hogy folyton biztatta a nemzetet; ha többségre s kormányra jutna, visszaszerezné az országnak a kiegyezéssel eljátszott önállását, azaz megdöntené a 67-ki kiegyezést. Tekintsen vissza az „Ellenőr" az 1872-diki választások előtti czikkeire, vagy a balközépi követjelöltek, köztük első helyen Tisza választási programmjára, nem azt hirdették — ezek mind fennen, hogy a baloldal kormányrajutása meg fogja dönteni a kiegyezést! S hogy az akkori ilyes nyilatkozatok halmazából csak egyet emlitsünk; nem az „Ellenőr" irta-e 1872. junius 16-ki számában a következő sorokat.

„A kiegyezkedés alkalmával azzal kecsegtették a nemzetet, hogy ezen ugynevezett delegátiós érezmü a legbiztosabb alap, melyben a nemzet kifejtheti anyagi és szellemi erejét; s most azt látjuk, hogy a hirhedett alkotmány árnyát még a belügyekre is kiterjeszti. . . . . Vess véget a fénykornak becsületes nemzetem! Választásodtól függ sorsod s csak akarnod kell férfiasan, hogy sirásóid saját vermükbe bukjanak!"

Ezek után az ember azt sem tudja hirtelenében, hogy ki „hazudozott" hát hét éven keresztül?

Illetékes és érdekelt körökben arról beszélnek — irja a „M. Politika" — hogy a hivatalnokok folyó évben drágasági pótlékban fognak részesülni. — Ezen hir erősitésére azt hozzák fel, hogy egyenesen a kir. kabinetből jött a kezdeményezés; és a miniszterelnök a pénzügyminiszterhez fordult a modus procedendi megállapitása végett. Ghyczy K. haladéktalanul elkészitteté számosztályával a javaslatot, mely szerint a centrumban levő hivatalnokok fizetése (a lakbér kivül esik a számitáson) 30 százalék, a vidéki nagyobb városokban élőké 20 százalék, a kisebb városokban levőké 15 százalékkal emeltetik. Az egész pótlék 3 millió forintot veend igénybe s csak azok között osztatik fel, a kiknek 2000 forintnál kevesebb fizetésük van. Egy hir azt is mondja, hogy a javaslat rövid uton már átadatott Széll Kálmánnak, mint a pénzügyi bizottság előadójának, tanulmányozás végett, s hogy Széll Kálmán melegen pártolja azt. — A budgettel a pótléküggy egyszerre fog tárgyaltatni.

A néptanitók nyugdijaztatása. Lapunk 9-ik számában e kérdésről egy tanügyi szakférfiu tollából egy czikket hoztunk, melyben többek közt az volt mondva, hogy a vallás- és közoktatási miniszterium képviselői a Molnár Aladárféle törvényjavaslat egyik fontos pontjának elejtését eszközölték a képviselőházi albizottságban. Ezzel szemben illetékes helyről a következő fölvilágositást vettük:

Általában nem is tanácskozás végett, annál kevésbbé valamely veto-jog gyakorlása végett vannak jelen az albizottságban a közoktatási miniszter küldöttei; hanem csakis fölvilágositás végett, — és csak akkor szólnak, ha tőlök az albizottság statistikai adatokat vagy egyéb fölvilágositást kér.

A szóban forgó §. tárgyalásánál pedig egyáltalában nem is nyilatkoztak. Annál inkább nem, mert ugyanaz, a mit a szóban forgó Molnár-féle 10. §. kiván — hogy t. i. a néptanitók, a számokra meghatározott nyugdij- vagy özvegyeiket illető kegydijmaximumánál többet is biztosithassanak maguknak, illetőleg özvegyeiknek, a köte lezettnél több befizetés által, — talán másképformulázva, de lényegileg benne van azon törvényjavaslatban is, mely e tárgyban a miniszterium kebelében készült és épen azok által, a kik a miniszteriumot a bizottságban képviselték.

Nem a közoktatási miniszterium és annak bizottsági képviselői voltak tehát elrontói a jónak. Az albizottság maga ejtette el ama §-t kezelési nehézségek miatt.

Nem a közoktatási miniszteriumban félnek tehát a munkától; sőt dolgoznak erősen; némely része, tekintet nélkül a hivatalos órákra, még otthon is, este is. S azért e részben a közoktatási miniszteriumnak nincs is „jól megfontolni oka, hogy ő nem azért van, hogy ily dolgokban nehézségeket teremtsen." Ellenkezőleg: a közoktatási miniszter, ismételve, komolyan és fönntartás nélkül kijelentette, hogy óhajtja a néptanitók nyugdijazását törvény által biztositattni, és épen, hogy nehézségeket az elébe ne görditsen, fogadta el tárgyalási alapul a Molnár-féle javaslatot is, melyet nem elejteni, csak minél jobbá, czélszerübbé mindenek fölött pedig gyakorlativá és kivihetővé tenni óhajt a maga részéről is.

Ő Felségének dalmátiai utja, mint az „Agr. Zeitung" félhivatalosan jelenti, az ismeretes dalmátiai honvédkérdéssel van kapcsolatban.

Több ferenczvárosi deákpárti választó, mint értesülünk, Sárkány József pesti törvényszéki elnököt akarja fölhivni, hogy Ferencz-város képviselőjelöltjéül lépjen föl.

Vidéki kereskedelmi körökben nagy mozgalmat idézett elő a gráczi kereskedelmi kamara hirhedt emlékirata, a vám- és kereskedelmi szerződés módositása tárgyában. A hazai kereskedelmi kamarák legnagyobb része azon nézetét fejezte ki, hogy a magyar ipar és kereskedelem érdekében ennek gyökeres módositása okvetlenül szükséges, s e czélból — mint több helyről értesülünk — több kereskedelmi kamara részéről már megkezdetett azon adatok gyüjtése, melyek ezen ügyre vonatkoznak, s melyeket a kormánynak beterjesztendő emlékiratokban előterjeszteni szándékoznak.

Bécs, január 12. (Eredeti levél.) A Romániával kötendő kereskedelmi, s vámegyezmény tervének ügye a legujabb időben oly fordulatot látszik venni, melylyel a porta gyanithatólag teljesen meg lesz elégedve. Ugyanis a román kormány egyenesen elfogadhatlan föltételeket szab, ugy, hogy az ügy már ezen oknál fogva sem léphet ki ez előzetes tárgyalások stádiumából. Ehhez az is járul, hogy a török kormány makacs ellenkezése mindenesetre aggodalmat szült, minél fogva, mindent összevetve, az egyezmény letrejötte egyáltalában kétessé lőn.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése január 13-kán.

A mai gyülésnek egyetlen tárgya Irányi Dániel határozati javaslata volt, melyben az 1868-ki XXV. tcz. 5-ik, 9-ik és 10-ik §-nak erélyes foganatositására kéri utasittatni a pénzügyminisztert. Miután Irányi indokolta határozati javaslatát, felállt

Ghyczy Kálmán pénzügyminiszter és

A MÁSOK PÉNZE.

REGÉNY.

Irta: **GABORIAU ÉMILE.**

Francziából forditotta: ZICHY CAMILLA.

I. **Az élő fabábok.**

VIII.

Midőn Favoral asszony, az életében korszakot képező ebéd utáni reggelen felébredt, férjét már fenn és irónnal kezében találta, a költségek összeadásával elfoglalva.

Elragadtatása ugy szétfoszlott, mint a champagni bor gőze, és a rosz idők nehéz fellegei tornyosultak ismét össze homlokán.

Észrevevén, hogy neje figyelemmel kiséri, durva hangon szólt:

— Sokba kerül, mig megindit az ember egy üzletet, roszul járnék, ha minden este ismételnem kellene a dolgot.

A ki hallá, azt hiheté, hogy egyedül csak Favoralné erőszakolta rá e nagy kiadást, mit annyira szivére venni látszott.

Favoral asszony szeliden figyelmezteté e tényre, eszébe juttatván, hogy nemcsak hogy nem serkenté a dologra, sőt ellenkezőleg, tőle kitelhetőleg igyekezett őt visszatartani, ismételten intve őt s bevallva, hogy nem sok jót remél ez ügytől, mely férjét annyira lelkesité, s hogy hálát adna istennek, ha férje nem bocsátkoznék mélyen . . .

— Hát te tudod, miről van szó? vágott szavába durván Favoral ur.

— Nem mondtál felőle semmit . . .

— Teringettét! . . . hát hagyj békét esztelen sejtelmeiddel. Barátaim nem tetszenek neked, s jól láttam, mily képpel fogadtad Thaller bárónét. De én vagyok az ur, s a mit elhatároztam, az meg is lesz. Azonfelül az aláirás megtörtént. Egyszer mindenkorra megtiltom, hogy valaha felemlitsd e tárgyat.

S ezek után gondosan felöltözködve, sietve távozott, mondva, hogy a pénzügyi publicistához, Saint-Pavin urhoz hivatalos reggelire, Jottras urral együtt, a Jottras et frères ház főnökével.

Ügyes asszony még azért meg nem adta volna magát, s érveivel könnyen legyőzte volna e zsarnokot, kinél az értelem nem épen tulságosan volt képviselve. De Favoral asszony büszkébb volt, semhogy ügyes lehetett volna s azonfelül akaratának ruganyossága már régen megtörött; eleinte, egy utálatos mostoha anya nyomorgatásai, később a zsarnok férj durvaságai által. — Mindenről s véglegesen lemondott. Sértve érezvén magát, titkolá a sebet, lehajtá fejét és hallgatott.

Ezentul tehát még czélzással sem érinté többé az ügyet, s majdnem egy hét mult el anélkül, hogy vendégeinek még csak nevét is hallotta volna.

Egy hirlap által, mit Favoral ur a salon-asztalon felejtett, tudomására jutott, hogy Thaller báró részvény-társulatot alapitott, a Kölcsönös hitelbankot, mely több millió tőkével rendelkezik.

Az óriási betükkel nyomtatott hirdetmény után czikk következett, hol világosan ki volt mutatva, hogy az uj társulat egyszersmind hazafias intézmény, az elsőrendü hitelbankok méltó társa s nemcsak egy égető szükségnek megfelelő házagpótló, hanem hivatva van az ipar lényeges támogatására, jövedelme már előre biztositott, s hogy részvényeinek aláirása egyszerüen annyit jelent, mint rövid idő alatt igen gazdagon kamatoztatni a pénzt.

E czikk átnézése már kissé megnyugtatá Favoralné asszonyt, de félelme egészen eloszlott az igazgatótanács névsorának elolvasása után. Csaknem valamennyi czimes, rendjeles egyéniség volt, és a többiek, az egyszerü polgári nevek, egytől egyig bankárok, magas hivatalnokok és még miniszterek is valának.

— Csalódtam, gondolá magában, a nyomtatott tény befolyásának engedve.

Csakugyan, nem is jutott eszébe több ellenvetés, midőn nehány nappal később férje igy szólt hozzá:

— Megnyertem a kivánt alkalmaztatást. Főpénztárnoka vagyok azon társulatnak, melynek igazgatója Thaller báró.

Ezenkivül aztán nem is mondott többet.

Hogy milyen volt e társulat, mily előnyökben részesité őt, erről egy szót sem szólt Favoral Vincze.

Favoral asszony, csak modorából olvasta ki, hogy jó dolga van, s e véleményében még inkább megerősité azon körülmény, hogy férje saját jószántából megtoldá nehány frankkal a háztartás napi költségeire szánt összeget.

Ezen emlékezetes esemény alkalmával kijelenté, hogy:

— Bármily áldozatba kerül, az embernek meg kell felelnie állásának.

Életében először jutott eszébe, hogy a közvéleménynyel is kell törődni. Gondja volt rá, hogy jó véleményt keltsen, mi annál fontosabb volt reá nézve, miután oly negyedben lakott, hol mindenki ismeri egymást.

Nejére ráparancsolt, hogy ezentul gyermekei és saját öltözékére több gondot forditson és ismét cselédet is fogadott a házhoz.

Összeköttetéseket akart szerezni magának s ez okból a szombati ebédeket kezdé meg, melyekre pontosan megjelentek Desclavettes ur és neje, Chapelain ur a volt gondnok, aztán Desormeaux apó, s még nehány más.

Mi őt magát illeti, ő lassacskán felvevé azon szokásokat, melyektől azontul el sem pártolt többé, s melyek óraműszerü pontossága ama gunynévre adott alkalmat, melyre ő különben büszke volt — t. i. a pontossági ügynöknek hivták őt.

A többire nézve azonban, soha ember annyira közömbössé nem vált neje és gyermekei iránt, mint ő.

Otthona csak szálloda volt, hová ebédelni és hálni járt.

Soha eszébe nem jutott, számon kérni feleségétől idejének használatát; soha sem kérdé, mivel foglalkozik távolléte alatt. Csak pénzt ne kérjen tőle, s hon legyen, ha ő maga hazajő, és ki volt elégitve.

Sok más asszony, Favoralné korában és az ő szépségével, sajátságosan felhasználta volna e megszégyenitő közömbösséget és feltétlen szabadságot.

Ha mégis felhasználta valamikép, egyedül azért történt, hogy azon ihlett eszmék egyikének engedjen, melyek csak egy anya szivében merülhetnek fel.

A háztartási pénz aránylag tekintélyesen felemeltetett férje által, azonban annak használata oly pontosan ki volt számitva, hogy ő egy fillérrel sem rendelkezhetett.

A szegény asszony valóságos kétségbeeséssel gondolt gyermekeire, kik annak idejében, ugyanazon lealázó nélkülözéseken fognak keresztülmenni, melyekkel neki kelle küzdeni.

Most még fiatalabbak valának, semhogy különösen szenvedtek volna az atyai zsugoriság által, de napról-napra nőttek, idővel vágyaik is ébredezni fognak, s akkor ő képtelen lesz, legártatlanabb kivánságaik teljesitésére.

Mennyivel inkább megforgatta eszében e szomoritó eszmét, annál fájóbban hatott az reá, s végre megemlékezett anyjának egy régi barátnőjéről, kinek a Saint-Denis-utczában tekintélyes gyapju- és himzéskereskedése volt.

Tán ott lelheté meg a talány megfejtését.

A jó anya tehát elment az illető nőhöz s a nélkül, hogy őt az egész lealázó tényállásba beavatta volna, különböző apró munkát nyert tőle, melyek ugyan igen rosszul fizettettek, azonban szigoru szorgalom mellett hetenként tiz — tizenkét frankot jövedelmezhetének.

E naptól kezdve egy perczet sem vesztegete többé Favoral asszony, munkáját ugy rejtegetve, mintha valami rosz tettet követne el.

Eléggé ismerte férjét, hogy elégedetlenségéről bizonyos legyen; csaknem hallá, mint kiáltana kigyót-békát neje után, kimutatva, hogy valóban eleget költ, nehogy felesége a munkásnők szerepére legyen utalva.

De aztán mily öröm volt az, midőn a szegény asszony saját keresménye első husz frankosát retjheté el egy fiók mélyében, egy szép ragyogó aranyat, mely elvitázhatatlanul az övé, melyről senki nem tud s mit kénye-kedve szerint költhet el anélkül, hogy bárkinek számolnia kellene róla.

S mily büszkeséggel látá növekedni szerény kincsét, daczára a gyakori kölcsönöknek, melyekkel megtizedelte, hogy Maxencenak egy-egy játékszert, a kis Gilberte öltözékéhez egy uj szalagot vegyen.

Ez volt életének legboldogabb kora; az első nyugodalmas megállapodás ama fájdalmas uton, melyen annyi év óta végighurczoltaték.

Két gyermeke körében az órák szárnyrakeltek, s mint a perczek tüntek tova.

Habár a fiatal leány minden öröme, minden reménye még virulás előtt hervadásra kárhoztatott, az anya örömeiben annál bővebben, annál boldogabban fog részesülni.

S miután szerény vágyainak a jelen megfelelt, a jövendőben sem látott többé okot a remegésre.

Közte s férje között soha többé nem volt szó azon egy est vendégeiről. Favoral ur soha többé nem emlité a Kölcsönös hitelbankot, azonban, mégis megtörtént rajta, hogy egy-egy vigyázatlan felkiáltás által, miket neje figyelmesen feljegyzett magának, elárulá vagyoni állásának folytonos gyarapodását.

— Ez a Thaller akasztani való egy ügyes ember, kiálta, kinek ördöngős szerencséje van!

Máskor meg:

— Még egy-két ily sikerült mütét, és nagy urak vagyunk!

Mi egyebet lehetett következtetni ezekből, ha csak azt nem, hogy gyors léptekkel közeledik ama nagy gazdagsághoz, mely vágyainak netovábbját képezé.

A negyedben meg volt már állapitva ama hir, mely a gazdagságnak kezdete — t. i. már is igen gazdagnak hitték.

Bámulták a szigoru takarékosságot, melyet házában gyakorolt, mert mindig tisztelik azon embert, kinek van pénze és el nem költi.

— Nála ugyancsak nem megy ki a vagyon a kéményen! — mondogaták egymásközt szomszédjai.

Azon emberek, kiket szombatonként megvendégelt, igen jómódunak tartak Favoral Vinczét.

Ha Desclavettes és Chapelain urak panaszainak nem volt se vége se hossza, s egyik a boltját, másik irodáját szidta, rendesen azon utólagos megjegyzéssel rekeszték be szavaikat:

— Maga persze neveti a mi bajunkat; maga nagy ur, ki csak nagy vállalatokkal bajlódik, hol annyit nyer az ember, amennyit tetszik.

Tulajdonképen igen magasra látszottak becsülni Favoral ur pénzügyi tehetségeit. Tanácsait mindig követni szokták.

Desormeaux ur mondása volt:

— Ez érti a dolgát!

És Favoral asszonynak tetszett azon meggyőződés, melyet rá erőszakolt magára, hogy t. i. férje, legalább e tekintetben, kitünő ember. Magasb eredetü szellemi elfoglaltságának tulajdonitá szótlanságát és szórakozottságát. Valamint minden előzmény nélkül tudatá vele, hogy van miből élnie, már most azt remélte, hogy egy szép reggelen azon örvendetes hirrel fogja őt meglepni — hogy ő milliomos.

(Folyt. követk.)

kijelenté; hogy azon felelősségtől, melyet Irányi hangsulyozott, sem maga, sem elődei nem tartanak s ha a ház parancsolja a kivánt jelentést elő fogja terjeszteni. Azt hiszi azonban, hogy ennek szüksége nem forog fenn. Irányi azon szempontból indul ki, hogy találkoznak országszerte még oly nagyobb földrészletek, melyek az 1868. 25. tcz. 5. és 9. §-ai ellenére vagy semmi, vagy legalább nem a müvelési ágnak megfelelő adóval vannak megróva. Hogy igen sok földterület létezik, mely nincs, vagy a jelenlegi müvelési ágnak megfelelőleg nincs adóval megróva, az kétséget nem szenved; azonban a törvény értelmében a müvelési ágakban közbejött változások, mig az ujföldadó szabályozás munkába nem vétetik, kérdés alá nem jöhetnek és igy sem ujabb megadóztatásra alapot nem szolgáltathatnak, sem valamely nyomozásnak és kutatásnak tárgyát nem képezhetik. Az lehetséges, hogy vannak területek, melyek a katasteri munkálatok befejezése alkalmával készült földadó telekkönyvekből kimaradtak, de e területek nem oly nagyok, mint közönségesen hiszik.

Vannak, kik a szorosan vett Magyarország területét 3768 négyszög mfldre teszik; a népszámlálásnál 3727 négyszög mfldben állapittatott meg a szorosan vett Magyarország területe. Szóló azonban a nagyobb számot veszi. Ehhez számitva 954 négyszög mfldet. Erdélyt, Horvát-Szlavonországot 335 négyszög mflddel, a polgárositott határőrvidéken kivül 5058 négyszög mértföldre veszi a magyar korona területének térfogatát.

1874-ben a földadó alatt állott 4988 négyszög mfld, részint mint termő, részint mint terméketlen terület; a nagyobb térfogatot véve fel, 70 négyszög mfld lenne az, a mi a földadó telekkönyvi munkálatban meg nem jelenik; a kisebb területet véve fel 29 négyszög mfld nincs felvéve az emlitett munkálatokban. De ezen területben benfoglaltatik a Balaton és Fertő tavak területe, a Duna és a többi folyók ágya, mely magában véve igen nagy területet képez.

Ennek folytán bátran meri állitani, hogy valamely nagyobb complexum az adó alól kihagyva egyáltalában nincs, s hogy hozzávetőleg a telekkönyvekben fel nem vett térfogat, — fel levén catastraliter mérve 3.223,614 hold, — alig üti meg összesen ezen terület 2%-át, vagy legalább nem sokkal többre megy.

Annyi azonban igaz, hogy vannak számos földterületek terméketleneknek felvéve az adótelekkönyvekben, melyek vagy időközben lettek termékenyekké, vagy már a földadó kivetésénél termékenyek voltak, s visszaélés, vagy feledékenység következtében maradtak ki. Ezekre nézve a valóságos tényállás csak helyszini szemle és ujabb becslés alapján derithető ki, ezt pedig ugyanazon törvény, melyet Irányi idéz, egyenesen kizárja.

Azon területeket illetőleg egyébiránt, melyek adómentesek voltak kezdetben, s azóta ezen minőségüket elvesztették, ugy a községeknél, mint a pénzügyi igazgatóságoknál évről-évre jelentés tétetik, s a szükséges intézkedések következetesen elrendeltetnek. A törvény azonban azokra nézve, a kik elmulasztották bejelenteni a terméketleneknek vett területek megkezdett müvelését, csak birságot rendel, de kutatást és ujabb felmérést nem, s csak azt tette a kormány kötelességévé, hogy mielőbb adjon be földadószabályozást illetőleg törvényjavaslatot. Ennek megfelelt a kormány 70-ben már: azóta 73-ban ismét beadatott ily törvényjavaslat; hogy az eddig törvénynyé nem vált, annak nem a minisztérium az oka.

Mindamellett azonban, hogy ezen dolog ily nehézségekkel jár, a folytonosan gyakorolt felügyelet mellett az adóköteles földterület mennyisége mindig fokozatosan szaporodott. 1869-ben 46.377,000, 70-ben 46.572,000, 71-ben 46.581,000, 72-ben 46.616,000, 73 ban 46.622,000, 74-ben 46.624,000 termékeny hold föld volt adó alatt s igy az 1874-iki állapotot a 69-ikével összehasonlitva 300,000 holdra megy azon földterület térfogata, mely időközben adó alá vonatott; ezen terület 30 négyszög mfldet tesz ki. E tekintetben tehát a mulasztás vádja sem a kormányt, sem közegeit nem terheli.

Hogy nem lehet különben ezen földterületek viszonyait másként, mint catastralis munkálat által kinyomozni, azt elismerte maga a képviselőház, midőn a földadó szabályozására nézve egy törvényjavaslatot fogadott el, s azt a főrendiház elé rendelte terjesztetni; még inkább elismerte akkor, midőn szóló inditványára kimondatott, hogy a földadó-telekkönyvek kiigazitásakor főgond forditassék arra, hogy az adótelekkönyvekből kihagyott termékeny területek s azok térfogata, azokra nézve időközben beállott mindennemü változtatások pontosan nyomoztassanak ki.

Ez az egyetlen lehetséges és gyökeres mód, melylyel a létező hiányon segiteni lehet, hogy t. i. azon területek is adó alá vonassanak, melyek ma épen nincsenek, vagy nem kellő mérvben vannak megadóztatva.

Az 1868. 25. t. cz. szerint kétségtelen, hogy a tagositás, birtok-rendezés, legelőelkülönités, erdőkihasitás vagy uj telepités folytán előállott uj telekkönyvet a község tartozik hat hét alatt elkésziteni, s ha ezt nem teszi, azt költségére a pénzügyi közegek késztik el. E tekintetben szóló azon felvilágositást adhatja, hogy folytonos evidentiában tartatnak mindazon községek, melyekben a tagositás megkezdetett.

Az igazságügyminiszter már 69-ben adott ki egy rendeletet, hogy azon esetek, melyekben a tagositás vagy birtok-rendezés megkezdetik, a pénzügyi igazgatóságokkal közöltessenek, s ezek évenként jelentést tegyenek arról, hogy mely községekben végeztettek be az uj adó-telekkönyvek, s melyekben fognak időközben munkába vétetni. A mint az uj telekkönyv elkészült valamely községben, azonnal egy szakértő közeg küldetik ki a pénzügyi igazgatóság által, ki azt revideálja, s a szükséges kezelésben oktatja az illetőket, 1856 óta 3300 községben hozattak be uj adó-telekkönyvek, 1858-tól kezdve 1728 községben készült el az uj adótelekkönyv és evidentiában vannak tartva azon községek, hol az adótelekkönyvek még el nem készültek. A nehézség a végrehajtásban az, hogy a pénzügyminiszter nem rendelkezik kellő számu közegekkel e czélra. Hogy annyi tagositatlan község van, arról a kormány nem tehet; de ez pénzbeli veszteséggel sem jár a kormányra nézve azon kivül, hogy az adó nem rendesen kezeltetik. Egyébként a kormány mindent megtesz, a mit e tekintetben tehet. 1873-ban a cholera miatt némileg fennakadtak a tagositási munkálatok, de 1874-ben ismét folyamatba tétettek, ugy hogy 1874-ben 187 községben folytattattak a helyszinelési munkálatok és 282 község tartatik evidentiában a végett, hogy ezekben a tagositás után a telekkönyv mielőbb létesittessék. Ezek legnagyobb részében az előmunkálatok megkezdettek s a tél folytán el is végeztetnek.

Legczélszerübbnek tartaná, ha a ház azon bajok orvoslása végett, melyek Irányi határozati javaslatában foglaltatnak, bevárná azon időt, melyben a földadó-szabályozási munkálatok megkezdetnek, minthogy oly kimutatások késztésére utasitsa a minisztert, melyek sok időt rabolnak, s más eredményt nem fognak előtüntetni, — mint a melyet szóló előterjesztett.

A ház nagy szótöbbséggel (csupán a szélső bal s a balközép néhány tagja állt fel Irányi határozati javaslata mellett) a határ. javaslatot nem kivánta napirendre tüzetni.

A jövő ülésben, mely holnap délelőtt 10 órakor tartatik, a fentemlitett tárgyakon kivül még a betegápolási költségekről szóló törvényjavaslat fog tárgyaltatni.

Ezzel az ülés 1/4 12 órakor véget ért.

A képviselőház bizottságaiból.

A pénzügyi bizottság ma d. e. 11 órától d. u. fél 3-ig tartott ülésében folytatta a fedezet iránti tanácskozását.

Simonyi Ernő hosszabb beszédben fejtegeti, hogy a pénzügyminiszter nyilatkozatában az 1871-ik évre nézve semmi szó sincs, holott miután a megtakaritásoknak bizonyos határa van, a hiány 1877-re nézve is előrelátható; az ország adózói pedig általában egyenes adók utján ezt sem fedezhetik, a fogyasztási adóról a kiegyezési törvény szerint szabadon nem rendelkezhetünk, sőt a kilátásba helyezett uj adók fedezetét fel sem lehet venni, miután semmi törvényen nem alapulnak. Azért a köz-hitel helyreállitása végett inditványozza, hogy egy külön bizottság kiküldése javasoltassék a háznak, az államszerződések, hitelmüveletek és előforduló viszszaélések megvizsgálására, mi magában arra fog mutatni, hogy a képviselőház végleg szakitott az eddigi eljárással, egyszersmind sürgetendő a közösügyi törvények revisiója, mely nélkül az államháztartás nem rendezhető.

Somssich Pál nem látja tisztában azt a kérdést, hogy a hiány fedezésére nézve mit ajánljon a bizottság a háznak. Tagadja Horváth L. azon állitását, hogy az egyenes adók nem lennének terhesek hazánkban, sőt ugy tudja, hogy ezek Európában nálunk majdnem a legterhesebbek közé számitandók. — A pénzügyminiszter csak az 1875—76 évekről beszélt, de az 1877-ki év költségvetéseiről, tehát az állam-háztartásnak akkor helyreállitandó egyensulyáról nem szólott. Áldozatokra buzditja a miniszter a nemzetet, de azokat az ország csak akkor hozhatja, ha azok sikeréről meg van győződve. Szóló is kész az uj adók megszavazására, de csak ugy, ha ezek által az államháztartás egyensulya helyreállitható, miről azonban a miniszter egy árva szót sem szólott. A miniszter azon nyilatkozatában azonban semmiesetre sem nyugodhatik meg, hogy majd 1877-ről az illető költségvetés előterjesztésénél gondoskodni kell. Igy a fennálló hiányt fedezhetőnek nem tartja uj adókkal, ha reménye sem lehet arra, hogy a miniszter 1877-ben e nagy áldozatok árán menekülést szerez a folyvást tartó deficzitekből.

Ghyczy pénzügyminiszter egyedül Somssichnak kiván válaszolni azon aggodalmára, hogy az 1877-ki költségvetésről első nyilatkozatában emlitést nem tett, arra figyelmezteti, hogy midőn a legujabb kölcsönről jelentést tett, már akkor mondotta, hogy ez által időt nyerni kiván az egyensuly helyreállitása eszközeinek megszerzése végett; miután azonban a kölcsön még erre sem elégséges, ezen uj adókat pótlólag volt kénytelen előterjeszteni, és ha az ország ezen áldozatokra kész leend, jót áll az egyensuly helyreállitásáért, de mig ezen áldozatkészséget nem látja, a jövőről semmi biztositást nem adhat. Somssichnak erre adott megnyugtató válasza után

Muzslay némely észrevételek után elfogadja Wahrmann nézeteit, különösen a járadéki kisebb kölcsönök iránt és az uj adókkal való fedezetét, bár ezt sokkal nagyobb áldozatnak tartja, mint ezt Horváth Lajos elismerni akarná.

Horn a folyó év hiányainak fedezetére nézve azon főkérdésre szoritkozik, vajjon az csakis az uj kölcsön által fedezendő, miután pedig az egyenes adónak 17 millióval való szaporitását a kivitelben lehetetlennek tarja, azt javasolja, hogy az indirekt adók felemelése utján fedeztessék a hiánynak azon része, melyet a miniszter a a jövedelmi adóval fedezni kiván. Ugyanis az 1867. 16. t. cz. 22. §-a szerint a vám- és kereskedelmi szövetség öt első évének elteltével, mindenik félnek szabadságában álland e határozmányok változtatására alkudozást inditványozni, mely alkudozást a másik fél vissza sem utasithat. Ha ez uton az egyezség 6 hónap alatt el nem érhető, mindkét fél szabadságában áll egy évi felmondással élni; ez estben a szerződés megujitása iránti egyezkedés haladék nélkül megkezdendő. Jelenleg a szesz után Ausztria 8.100,000 frtot, Magyarország 6.300,000 frtot, a bor után 4 millió, Magyarország 2.900,000 frtot, a sör után 25 millió, Magyarország 1.800,000 frtot, a czukoradó után 11 millió, Magyarország 1 millió frtnyi fogyasztási adót húz, azaz Ausztria 43 milliót, Magyarország 12 millió 100,000 frtot; holott bizonyos, hogy főleg az ausztriai sör és czukor nevezetes részében Magyarországban fogyasztatik. Ha tehát ezen 60 millió frtnyi fogyasztási adó a népesség száma szerint osztatnék el, Ausztriára esnék 34.171,000 frt, Magyarországra 25.829,000 frt. Ha az Ausztriára eső rész népességének vagyonossága tekintetéből egy harmadával szaporittatnék, akkor Ausztriára 39 millió, Magyarországra 21 millió esnék és igy a hiány fedezésére 9 millióval több fordittathatnék, azt inditványozza tehát, hogy a miniszter ezen alkudozás eszközlésére utasittassék. Egyébiránt tagadja, hogy addig, mig egyenes adóhátralékok léteznek, a pontos adófizetőket uj adókkal terhelni lehessen, de a miniszter ezen hátralékok alapján vegyen fel egy kölcsönt.

Ghyczy pénzügyminiszter nem hiszi, hogy oly alapon, melyet maga az ország évek óta nem értékesithet, valaki is pénzét kölcsön adná; a kereskedelmi szerződés iránt pedig arra figyelmezteti Hornt, hogy igen is a maga módja szerint ő is megváltoztatását fogja sürgetni, de illusióban él, ha azon nézetből indul ki, hogy Ausztria a felmondástól való félelem nyomán azonnal a fogyasztási adók más elosztási módozatára fog törekedni, sőt az ily rögtöni eljárás a magyar kereskedelmi világot ijesztené meg.

Zsedényi az idei államköltségvetéssel csak akkor tudna némileg megbarátkozni, ha a rendes szükséglet az eddigi rendes közjövedelmekben fedezetét találná, mert oly állam, mely ezt saját erejével nem fedezheti, államháztartását soha rendbe nem szedheti; azonban ezen elv a pénzügyi bizottság többsége által 1875-re el nem fogadtatván, illető inditványát a házban fogja megtenni. Egyébiránt a pénzügyi bizottság, — mely már az 1873. évi költségvetés iránti jelentésében ezen elvet hangsulyoztatá, és miután ennek nyomán a képviselőház által 1873. emelt adók daczára az 1874. évi rendes fedezet megint egy 7.700,000 frtnyi hiányt mutatott fel, a 21-es bizottság kiküldetését inditványozta, már most köteles jelentésében azon indokokat előadni, melyek akadályul szolgáltak, hogy ezen bizottság, a ház, a 21-es, a 9-es bizottság által sürgetett megtakaritások daczára, még most sem volt képes a rendes szükségletet hiány nélkül előirányozni. A jelentés további tartalmára nézve a szóló azt hiszi, hogy a mint a miniszterelnöknek a közigazgatási rendszer megváltoztatása iránti nyilatkozatát szóról-szóra elő fogja jelentésében terjeszteni, ugy a fedezetet illetőleg a p. ü. miniszter nyilatkozata is beiktatandó csak azon különbséggel, hogy az elsőre nézve a bizottsag semmi észrevételt sem tehet, miután arra hivatva nincsen, de ezt tenni kell az utóbbi nyilatkozat érdemében, mert bár az uj adók tárgyában az adóbizottság teszi meg jelentését, a p. ü. bizottság azonban véleményét az iránt terjeszti elő, vajjon a miniszter előadása szerint biztositva van-e a jövő pénzügyi helyzetünk 1875.—76. és 77-re, mely biztositás végett az uj kölcsön felvétetett és jelenleg az uj adók terveztetnek, mert szóló a miniszter azon nyilatkozatában, hogy ha az ország áldozatokra kész leend, jót áll az államháztartás egyensulyának helyreállitásáért megnyugvást nem találhat. Ugyanis előadása szerint 1875. végével maradt 26 millió 1876-ra, miután azonban maga is elismeri, hogy a jelen év első napján fenmaradt 44 millió f. é. julius végéig ki fog adatni, szóló meg nem foghatja, hogy az 1876-iki költségvetés, mely a 9-es bizottság számitása szerint is 8 millió hiánynyal végződik, ezen 26 millió forintnyi pótlással fedezhető, annyival kévésbé, miután már az 1875. hiány 9 millióval nagyobb, mint ezt a 9-es bizottság számitá. Az 1877. évről a miniszter ur nem szólott, de kötelessége erről a pénzügyi bizottságnak szólani, vajjon nyujthat-e a képviselőháznak reményt, — hogy ha a javasolt uj adókat megszavazza, akkor csakugyan az 1877-ki hiány nem lesz nagyobb mint 876,000 frt, mint azt a 9-es bizottság kiszámitotta, vagy vajjon megint uj adókra vagy kölcsönre szorul az ország. Az áldozatoknak van bizonyos czélja, de határa is. — A miniszter a vasutaknál utólagos tulteljesitmények czimén támasztott követelésekről szólott, de hallgatott a 17 millió keleti vasut prioritásairól, a pénzügyi bizottság köteles e tekintetben is némi felvilágositást adni a háznak. — Végtére Wahrmann inditványairól szólva, a hadsereg költségeinél eszközlendő megtakaritásokat, a bankkérdést a jelentésben emlitendőnek tartja, de a járadéki kisebb kölcsönök opportunitását kétségbe veszi és az államjószágok eladása helyett, melyek legalább egynehány milliót jövedelmeznek, az államvasutakat adná el, melyek semmit sem jövedelmeznek. Holnap folytatása a tárgyalásnak.

—

Az adóügyi bizottság mai ülésében a pénzügyminiszter előterjeszté az általa tervezett általános jövedelmi adó alapelveit, melyek mai lapunk közleményével teljesen egyeznek. Ezután tárgyalás alá vétetett a kereseti adóról szóló törvényjavaslat, melynek azon szakaszánál, hol a föld-, ház- és tőkebirtokosok a II. osztályba soroztatnak, és 4% kereseti adóval rovatnak meg, élénk és hosszas vita fejlett ki, melyet Kautz inditott meg s részt vettek Tisza, Paczolay, Simonyi b., Irányi határzottan elvetve a 4%-kos adót, továbbá Kerkápoly, Sennyey pártolva a kereseti adót ezen osztályokra nézve is, de a % megállapitását későbbre kivánván halasztani. Ghyczy kiemelte, hogy ezen % elejtése 3.600,000 frttal csökkenti a kincstár bevételeit. A bizottság többsége elfogadta, hogy a nevezett osztályok is kereseti adóval rovassanak meg, de a %-ról az illető helyen fog nyilatkozni.

AUSZTRIA.

Budapest, jan. 13.

Az osztrák politika, ugylátszik bennrekedt a bécsi Landesgericht esküdtbiróságának üléstermében. Az Ofenheim-per abszorbeál minden érdeket; ez képezi Ausztria történetét ujévtől talán a Reichsrath megnyitásáig e hó 20 áig. Akkor majd élénkülni fog a küzdtér és fenyitő tárgyalásokon kivül egyéb tudni való is fog a Lajthán tulfelől hirleni.

Most, ha Ofenheimen, a polgári élet halottján kivül még van miről és kiről beszélni Ausztriában, ugy az a fejedelmi halott az, ki rideg egyénisége és sivár végzete daczára mégis egész Európában a viszszapillantások, adomák és közérdeklődés tárgyát képezi. A hesseni fejedelemről pedig bajos máshol, mint Ausztria rovata alatt megemlékezni. Poroszország számüzte őt, népe siratlan bucsuzott tőle, és ha van állam, melyhez még füzte kapocs, ugy Ausztria az. Családja is a számüzetés kezdete óta Bécsben, részint a csehországi horovitzi birtokon lakik, minthogy csak neje a hanaui herczegnő tartotta ki mellette Prágában. A fejedelem törvényes sarjadékai tudvalevőleg nem hesseni fejedelmek s a trónra még akkor sem kerültek volna, ha atyjuk háboritatlan honn marad vala Kasselben. Ereikben anyai részről polgári vér folyik. A fejedelem özvegye mint egyszerü Lehmanné asszony vált el első urától, egy porosz katonatiszttől, ki később agyonlőtte magát. A hanaui herczegek tehát soha nem lettek volna a trónra jogosultak. Egy közel mellékági rokon Landgraf von Hessen-Rumpenheim örökölné tehát a hesseni koronát, ha egyáltalában örökölné más, mint a porosz király. A nemes Landgraf azonban nem látszik különösen busulni a hesseni korona után. Porosz katonai szolgálatba lépett, hol tábornoki rangot foglal el, s ugy látszik sokkal több a gondja a hesseni fejedelmi vagyon- és korona kincsek visszafoglalására, mint a hesseni souverénitásra. És óhajai teljesitésére ó uton jár. A mindenható porosz udvar támogatja — a mi a hanaui morganatikus ágnak is hasznára váland. A hesseni családi birtokok; — t. i. mintegy 16 millió tallér értékben — 1868-ban a porosz kormány által törvény utján állami zárlat alá vétettek, minthogy a fejedelem udvari publiczistája Pernice által, ki azóta hannoverai szolgálatba lépett, röpirat formájában nyilatkozatot bocsátott közre, mely saját megdönthetetlen jogát és Poroszország bitorlását fejtette ki. A dús birtok jövedelmeinek tetemes része a „Reptilienfond“ nemes rendeltetésére fordittatott és midőn most a zárlat megszüntetése s a vagyonnak a végrendeleti és törvényes örökösök részére való visszaszolgáltatása van kilátásban, Bismarck herczeg sajtókémei, s agents provocateurjei, kikkel az Arnimpör folyamában volt alkalmunk megismerkedni, erszényük meglapulása sem maradhat el. Valószinünek tartjuk, hogy a német sajtó félannyi sárt se dobálna a kaszszeli sirboltra, ha olyan közelről és érzékenyen nem volna érdekelve a herczeg vagyona által. — Különben a zárlat megszüntetésére a porosz Landtag törvénye kivántatik meg. A Landgraf, ki porosz szolgálatban bizonyára egyik porosz főerényt a kapzsiságot is eltanulta, legalább nem akar oly sokáig várni, s a halott még nyitott koporsóban feküdt, midőn ő már lezároltatta a Prágában őrzött családi arany, ezüstnemü és ékszer-készletet. A hesseni hanaui örökség lebonyolitása aligha soká késend. A Landgraf Hessenre való minden uralkodói jogáról sigényéről Poroszország javára a hanauiak beleegyezésével lemondott.

Annál soványabb, mit egyéb osztrák politikai hir gyanánt regisztrálhatunk. A Reichsrathbalépés vagy be nem lépés motivuma variáltatik unalmasabbnál unalmasabb változatokban. A föderalista lapok csaknem egyhangulag folytatják a dementirozást Zeithammer bécsi utját s egy bécsi konferencziát illetőleg — az ember már csak azért is hajlandó volna az ellenkezőt hinni, ha a „N. Fr. Presse“ biztos értesülés gyanánt határozottan nem állitaná, hogy Zeithammer decz. 17. és 20-ka között Bécsben időzött, s ott a jobb-középi ellenzék „legtöbb tagját összegyülve találta“, persze azért, hogy a politikáról — hallgassanak!

Különben egy kis reichsrathi stricke a jövő ülésszak végével bizonyosnak hirdettetik. Ugyanis Triest város és kereskedelmi kamarájának három követe, a Bécs-Trieszt között létesitendő második vaspálya összeköttetés körüli differencziák miatt még csak az ülésszak végéig tartandja meg mandatumát, azután pedig lemond, a mi — ilyen indokból — a parlamentarismus sajátságos felfogásáról tanuskodik, az eljárás módját illetőleg pedig az olyan elváló házasfelekre emlékeztet bennünket, kik valamely évi fertályra — Szt.-Mihályra — tüzik ki elválásuk határidejét, addig pedig elég békésen megférnek. B. Giovanelli Ignácz is megint készül egy kicsinyt strickeolni; nyilván nem nyughatik a b. Dipauli babérjaitól. Az innsbrucki Landesgericht — melynek ő is ülnöke — elnöki hivatalától ujabbi beosztást és referátumot kért; a Reichsrathhoz pedig hosszabb szabadságért folyamodott volna, mely egyidőre legalább bucsunak is beillik.

KÜLFÖLD.

Budapest, jan. 13.

Ugy látszik, Broglie herczeg ezuttal komolyan gondolkozik arról, hogy azon esetben, ha egyszer kormányra lép, állása a nemzetgyülés coalitionális szeszélyei ellen biztositva legyen. Azért a cabinetalakitást nem akarja magára vállalni, mig az alkotmánytörvények nincsenek megszavazva.

Ha ez megtörténik, a Broglie-minisztériumnak határozott jelentősége és szine leend. — A bonapartistákkal szövetkezve, feloszlathatja a nemzet-gyülést és a választásokat conservativ szellemben vezetheti. — A Broglie-minisztérium annyit jelentene, hogy a nemzetgyülés feloszlatása el van határozva. Miután Mac-Mahon mindegyik parlamentaris fraktiót megkinálta a kabinet-alakitással és mindegyik által visszautasittatott, nem marad egyéb hátra, mint megtartani egyelőre a jelen miniszteriumot vagy oly kabinetet alakitani, melynek nem volna politikai, hanem csak administrativ jellege. Azonban Mac-Mahonnak még azt is meg kell fontolnia hogy minő haszon háramlanék a septennatusra oly választásokból, melyek Broglie és a vele szövetkezett bonapartisták vezetése alatt mennének végbe. Minden attól függ, hogy Mac-Mahon mit akar? A septennatust akarja-e fenntartani vagy pedig a köztársaságot megbuktatni? A bonapartisták Broglieval szövetkezvén, a főhivatalokat magukhoz ragadnák és igy könnyebb lenne egy államcsinyt keresztülvinniök, mintha egy más combinatió által a kormánytól távol tartatnak.

Spanyolországban csodák történnek. Még 1873-ban a föderativ-respublika uralkodott Barcelonában és élethalál harczot folytatott az akkori republikánus-kormánynyal. Ki mondta volna, hogy 1875 január havában ugyan e városban Alfons király fog a nép ujjongásai közt bevonulni? Ugyanazon nép, mely 1873-ban vérét ontotta a föderativ-respublikáért, ma kész meghalni az alkotmányos monarchiáért és holnap talán Don Carlosért, mert Alfonstól Don Carlosig rövidebb az ut, mint amaz, melyet a jó republikánusok a kommune-től Alfonsig tettek.

Az ultramontánok kevésbbé hajlékonyak és a valencziai püspök megtagadta a Te-Deumot, melyre a spanyol kormány által föl lett szólitva. Azért az uj király még sem maradt Te-Deum nélkül, mert a katonaság nem értett tréfát, és a Te-Deumot a köztéren meg kellett tartani.

Don Carlos tiltakozását Alfons trónrajutása ellen olvasóink a táviratokból ismerik, hanem érdekes e tiltakozás szövege, mely az ultramontán bárgyuságnak unicumát képezi. Mintha csak a „Germánia“ vagy a „Magyar Állam“ szerkesztősége fogalmazta volna, minduntalan Krisztusra hivatkozik a tiltakozás, és Don Carlos azt hirdeti, hogy ő a második Megváltó e földön. Alfons nyilatkozatai practikusabb észre mutatnak. Igy például Barczellonában azt felelte, hogy minden czimei közt, legbüszkébb a „Barczelloni gróf“ czimére. E nyilatkozatra a hajdani föderativ-respublika hatóságai annyira föllelkesültek, hogy Izabella királynét táviratilag fölkérték, hagyná el Párist és telepednék le Barczellonában.

Amerikában uj bonyodalmak előestéjén állnak. Tudjuk a táviratokból, hogy Louisianában, (hol a néger rabszolgaság pártolói, kik magukat „democrata - párt“-nak nevezik, már régóta ujjathuznak a republicanus párttal, mely a néger emanczipáczió mellett van) — Sheridan tábornok a „democrata“ képviselőházat fegyveres hatalommal szétkergette. A képviselők egy más helyiségbe gyültek össze és egy feliratban a washingtoni kormányhoz panaszt emeltek. Grant a tábornok részére állt, hanem számot kellend adnia Sheridan eljárásáról a Washingtoni képviselőháznak. Egész Amerika két táborra oszlott. Az egyikben a demokratákat pártolják, a másikban Grantot és Sheridant. Az „Independance“ helyesen jegyzé meg, hogy ha nem ismerné a világ az amerikai politikusok szokását, mely szerint fennhangon beszélnek, hogy jobban meghallják, azt lehetne hinni, hogy egy uj polgár-háboru van készülőben, oly szenvedélyes szidalmakkal illeti egymást a két ellenséges tábor.

Belgrad, jan. 8. (Eredeti levél.) Herczegovinába folyton uj török csapatok vonulnak, s a crnogorzi határ közelébe összpontosittatnak. Cetinjében az ingerültség nő; minden perczben véres összeütközéstől tartanak. A montenegroi fejedelem környezetében kételkednek, hogy a török conflictust békés uton ki lehetne egyenliteni, különösen rosz benyomást szült a törökök legujabb erőszakoskodása. Pero Cojovic montenegrói kereskedő a goleschai vásárból haza utazván, megöletett. Kolaschin és Plevalj helységekben keresztény nem jelenhet meg az utczán, anélkül hogy a török által ne bántalmaztatnék. A török határszéli helységekben, hol a keresztények a montenegróiak iránt rokonszenvet mutatnak, ugy a török lakosság, mint a török hatóságok üldözésének vannak kitéve. Egyetlen mód volna még a békét fönntartani, ha a keresztény hatalmak kényszeritenék a Portát, hogy a török hatóságok üldözését megszüntesse és elégtételt adjon, — de ne olyat, minőt előre sejteni lehet — a podgoriczai vérontásért.

Serajevoban az északi hatalmak konzuljai nyilvánosan bántalmaztattak; a botrány intézőit befogták és kiderült, hogy azok mindnyájan telivér törökök és köztük egy magasabb kormányhivatalnok. Török-Brodiban a keresztény iskolák számára gyüjtött pénzt a hatóságok lefoglalták. A törökök eljárásából azt lehet következtetni, hogy szándékosan akarják a keresztényeket fölingerelni és lázadást idézni elő, melyet most, midőn teljesen fel vannak fegyverkezve, könnyen elnyomhatnak.

Spanyol ügyek.

A hajóraj, mely XII Alfonst kiséré, f. hó 10-én reggeli 9 órakor kötött ki Barcellonában. A kikötőben állomásozó „Saragossa“ pánczélhajó legényei a vitorlarudakra mászva nagy éljenzésbe törtek ki. A fregattok ágyulövéseire a Monjuich erőd felelt. Minden hajó fel volt lobogózva. Martinez Campos s sok más Madridból érkezett tábornok csónakban mentek a királyt üdvözölni, ki tábornoki egyenruhát viselt. Egy angol fregatt, mely épen a kikötőben volt, minden tüntetéstől tartózkodott. A „Navas de Tolosa“ hajó néhány száz méternyi távolban állt meg. A király csónakban szállt partra s egy sátorba ment, mely fogadására volt felütve, s hol valamennyi katonai s polgári hatóság várakozott reá. Az ágyu folytonosan dörgött. A nép elözönlötte a tért, az ablakokat, a háztetőket. Minden ház fel volt lobogózva és diszitve.

A barcellonai polgármester a sátor alatt szónoklattal üdvözölte a királyt, ki köszönetet mondván, egy fehér lóra ült s a székes egyházba ügetett. Kezdetben alig birt a tömegen keresztülhatolni. A katonák sorfalat képeztek; szólt a zene. A király tábornokoktól környezve a Ramblán keresztül lovagolt folytonos éljenzések közepette. A hölgyek az ablakokból kendőket lobogtattak, a szegény asszonyok virágokat hintettek. A bevonulás valódi diadalmenet volt. A székesegyházban tartott tedeum meghallgatása után a király szemlét tartott a sereg felett, azután nagy fogadást tartott. Az esti diszelőadás előtt az ayuntamiento nagy dinert rendezett a király tiszteletére. A diszelőadás alkalmával a királyt, midőn a legtekintélyesebb egyének kiséretében belépett, éljenezve fogadták.

Canovas del Castillo, a Temps levezelője szerint, telve bizalommal. Látja, de meglepetés nélkül, a helyzet nehézségeit, melyeket rég előre látott és elháritásuk végett tanulmányozott. Politikája ez: a progressistákat megnyerni, velük uj mérsékelten szabadelvü uniót alakitani és nem veszélyes, mert népszerütlen, ellenzék soraiba szoritani amaz álmérsékelt pártot, melynek szenvedélyesen reactionarius tagjai Isabella vesztét okozták s most mindent elkövetnek, hogy a kormányra jussanak. Az alkotmány, mely Canovas del Castillo előtt lebeg, az 1854-iki s az 1869-ikinek vegyüléke lenne. Talán a suffrage universelt is fogja fentartani, legalább a mig az első képviselőtestület meg lesz választva.

Budapest főváros közggülése.

— Január 13-kán. —

A mai közgyülést nagyszámu hallgatóság előtt d. u. 3 órakor nyitotta meg Ráth Károly főpolgármester.

Napirenden első tárgy: két másodjegyzői állomás betöltése. Ez állomásokra kijelöltettek: Rózsa Péter, Lung György, Stankovics György, Nagy Lajos, Pözel István, Jurkovics Ottmár, Horvát Gyula, Hegedüs Béla, Horovitz Béla és Bartha Ignácz.

Ráth K. főpolgármester kijelölvén a szavazatszedő bizottságot, fölhivja a törvényhatóság tagjait, hogy ez állomások iránt szavazataikat d. u. 5 óráig adják be. Az ülést ezután d. u. 4 óráig felfüggeszti.

Jelenti ezután az elnök, hogy Ő Felsége a király a budapesti szegények javára ujolag 2000 frtot adományozott magánpénztárából; b. Sina Simon ugyane czélra 1000 frtot adományozott. A közgyülés jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét e kegyes adományokért.

Szlávik József, ujonnan megválasztott árvaszéki ülnök ezután leteszi az esküt.

Takácsi József felhivja a polgármesterek figyelmét a körülményre, hogy a fővárosi háztulajdonosok nem tartják tisztán az utczai járdákat. Rendre kivánja utasitani őket.

Kammermayer polgármester azt feleli ez interpellaczióra, hogy már több izben figyelmeztette a kerületi elöljáróságokat a tisztaság fentartására; arról nem tehet, hogy ez iránt az ellenőrzés rosz. Rajta van, hogy rendelete a tisztaság iránt pontosan teljesittessék, s ujabban is, miután a királyi udvar Budapesten van, az I. és II. kerületek elöljáróit hivta fel az utczák tisztántartására.

A pénzügyi bizottságnak a fővárosi javadalmi dijjegyzékek megállapitása iránt tett előterjesztése tekintetében Mátyus Arisztid inditványa folytán a közgyülés — tekintetbe véve a tárgy fontosságát — az előterjesztésre vonatkozó fontosabb okiratok kinyomatását, s az ügynek a jövő közgyülésen leendő tárgyalását határozta el.

A fővárosi halászat iránt fennálló szerződések s némely fővárosi helyiségek bérbeadása iránt a tanács előterjesztést tesz; a közgyülés tudomásul veszi.

Horváth Mihály, mint a gr. Batthyány Lajos emlékbizottság elnöke, a fővároshoz köszönő-levelet intéz ez ügy körül tanusitott áldozatkészségeért.

Olvastatik a budapesti összekötő vaspályák ügyében kiküldött bizottság jelentése.

Ez iránt a középitési bizottmánynak s a tanácsnak véleménye az, hogy a fővárosi csatornázási rendszer megállapitására mérnökök, bel- és külföldi szakértők hivassanak meg. A tanács a külföldi mérnökök közül Dalmond J. hamburgi, Lindley Vilmos londoni, Dourand és Mille franczia mérnököket, a belföldiek közül pedig Lechner Lajos, Vogler József s Bodóky Lajos mérnököket meghivatni s az erre szükséges összeget megszavaztatni kéri.

A közgyülés a tanács véleményét elfogadja.

A Gellérthegy alatt tervezett kelenföldi kikötő és párhuzam-mü tárgyában a tanács — miután az ez ügyben kiküldött bizottság a kikötő kiépitését elejtette, a párhuzam-müt pedig 12 lábnyi magasságra határozta épittetni, — fölterjesztést kiván intéztetni a közlekedési miniszterhez az iránt, hogy a párhuzam-mü 12' helyett 18 lábra épittessék.

A két jegyzői állomás iránt beadott szavazatok eredménye a szavazatszedő bizottság elnöke Haris Sándor által bemutattatván, kitünt, hogy 192 szavazat adatott be, melyek közül Rózsa Péter 154-et, Lung György pedig 151-et kapott. A közgyülés ezután Rózsa Pétert s Lung Györgyöt megválasztott másod jegyzőknek nyilatkoztatja ki.

Báró Podmaniczky Frigyes s Baumgarten Fülöp időközben lemondtak az iskolatanácsosi tagságról. A közgyülés a megürült állomások mihamarábbi betöltését elhatározza.

A m. kir. belügyminiszter leirata, a tanácsnak az 1875. évi I-ső negyedére adott meghatalmazása iránt, tudomásul vétetik.

Elfogadtatik ezután a fővárosi fogyasztási adópótlék- s kövezetvám beszedése, továbbá a vámsorompók fentartása iránt a belügyminiszteriummal kötendő szerződések tervezete.

Pár jelentéktelenebb ügy letárgyalása után a közgyülés d. u. fél 7 órakor véget ér.

Irodalom.

Jókai Németországon.

Stuttgarti levelezőnk irja: Jókai regényei közül „A kőszivü ember fiai“ és az „Eppur si muove“ ép most jelent meg német forditásban. A berlini kiadás elég csinos. Azért hangsulyozom ezt, mivel ujabb időben lipcsei és más kiadók az „Arany ember“-t (s talán többet is) jónak látták utánnyomni s olcsóbb kiállitással csinálni konkurrencziát a derék Jankénak, ki nem a szabadlopás czimén, hanem tisz-

tességes honoráriumért szerezte meg koszorus irónktól a közlés jogát. Hogy egyébként „et bonus nonnunquam dormitat Homerus", s a gründlich németek is bakot lőnek néha: két esettel bizonyitom. Egyik legnevesb itteni könyvkereskedővel a napokban soká beszélgettünk Jókairól. Dicsérte, dicsérte, hogy jól ir, végül azonban szükségesnek vélte hozzátenni, hogy: elismerése csak a régi Jókait illeti; most annyit produkál — szerinte — a tehetséges költő, miszerint nem marad elég érkezése jól kidolgozni a részleteket, s ezért aztán majd minden lapon megérezni az „auri sacra fames"-t s „lucri bonus odort". Alig birtam megérteni a jámborral, hogy Jókai nem azon sorrendben irja műveit, amint Janke közli, s hogy három tized példátlan munkásságának, nem néhány évi hebehurgya irka-firkának gyümölcse, amit ő a látszatnak felülve olvasatlanul elitél. A másik botlásnak Németország egyik legkitünőbb vállalata: a Vestermann-féle hires folyóirat a szinhelye. Az utolsóelőtti (novemberi) füzetben valaki (állitólag Schmidt Julian) melegen emlékszik Jókai fönnemlitett két regényéről. Elmondja, hogy Jókai „szivvérével irja műveit", hogy „alakjait és a magyar életet megragadó, elragadó szépen festi", hogy „fantasiája gazdag, kifogyhatlan" stb., hanem azért egészben a — franczia iskolához tartozik, mert nem általános emberi, de specialis nemzeti czélok inspirálják tollát s fődolog nála a helyzetek idegfeszitő rajza. — Ami Dickens, ami Freytag főerénye: az Jókainál a német kritikus szerint hiba, tehát „csökkenti némileg alkotásainak műbecsét és művészeti jelentőségét;" s mivel nem unalmas, mint Gutzkow et Comp., egy sorba illik Ponson és a többi „Situationsmalerrel!" A legfurcsább aztán a dologban, hogy pár lappal előbb ugyane folyóirat mégis oly beszélyt közöl Heyse Páltól „Eine ungarische Gräfin" fölirattal, amilyennél különb igazán nem telnék még Ponsontól sem. A czimen kivül nincs ebben a beszélyben semmi, ami megérdemlené a magyar nevet, s maga a főalak egy dúsgazdag, bűbájos, művelt özvegy delnő, aki hazánk legkiválóbb főurait kikosarozza, de utóbb — bár csak egy éjre — megfeledkezik mindenről, ami szent és nőies, egy alig 22 éve jöttment, halvány és kopott, de genialis német Klaviermeisterral szemben, annyira nem magyar, ha egyátalán lehetséges, hogy a helyenként erőteljes irály és gondos psychologiai alakitás daczára, kénytelenek vagyunk a szerzőt megkérni, ismerkedjék meg velünk közelebbről, vagy ha erre nem ér rá, tiszteljen meg ezentul másokat ilyfajta grófnőkkel, amilyenek nálunk nincsenek, nem voltak s alkalmasint nem is lesznek, ha csak az erdélyi szászok patriotismusa nem importál valahonnan.

A „Magyar országgyülési emlékek" nagybecsü gyüjteményéből, melyet az akadémia történeti bizottsága megbizása folytán dr. Fraknói Vilmos szerkeszt, ma küldetett szét a második kötet. Magában foglalja az 1537—1545 közti időszakot s az okmányok és történeti bevezetések 43 ivet, 688 lapot tesznek. Hozza e kötet az emlitett időközből 8 országos, 20 részleges, 6 erdélyi és 7 társországi gyülés történetét és irományait s ezzel mindenesetre jelentékenyen gyarapitja amaz érdekes korszakra vonatkozó históriai ismeretünket, ha meggondoljuk, — hogy ez időközből a Corpus Juris csak 5 országgyülést, Kovachich csak 7-et ismert. A felölelt nyolcz mozgalmas év történetét egészben nem változtatják ugyan a most nyilvánosságra először kerülő adatok, melyeket Fraknói ur fáradhatatlan buzgalmának köszönünk, hanem főleg a részleges gyülések kinyomozása és leirása erősebb és tisztább világosságot vet ezen, a szaggatottság képei által jellemzett és jellemezhető időre. Megjegyezzük még, hogy Fraknói ur történeti bevezetései külön kötetben is megjelentek s hogy a szóban forgó munka a „Magyar történelmi emlékek" harmadik osztályának képezi második kötetét. Ára 5 frt.

Ráth Mór kiadóhivatalából a következő uj könyveket vettük: 1. „B. Eötvös József beszédei"-nek első kötetét. Magában foglalja Eötvös politikai beszédeit 1840. febr. 26-án a főrendek előtt a vegyes házasságból született gyermekek vallásbeli neveléséről tartott szüzbeszédtől 1867. márczius 21-én a közös viszonyok tárgyában mondott szónoklatig. Ára a 456 lapnyi kötetnek 3 frt. 2. „A magyar országgyülések története". Dr. Fraknói Vilmos nagybecsü mánkájának második kötete, mely 1537—1545-ig terjed. Ára 1 frt 80 kr. — 3. „Magyar közjegyzői törvény". A rá vonatkozó miniszt. rendeletekkel, összehasonlitó és kiegészitő jegyzetekkel kisérte Ökröss Bálint. A meg jelent első füzet legnagyobb részét az elméleti és történeti bevezetés foglalja el. Az egész munka ára 2 frt 60 kr. — 4. „1874. évi XXXV. tczikk a királyi közjegyzőkről". Csinos zsebkiadás: ára 40 kr.

Gabelsbergeri gyorsirászati folyóiratunk négy is van: 1. „Gyorsirászati lapok", mely 13-ik évfolyamába lépett. 2. „Gyakorló gyorsiró". Mindkettőt szerkeszti Markovics Iván; áruk egész évre 3 frt. 3. „Kezdő gyorsiró", tulnyomólag szépirodalmi tartalommal. 4. „Gyorsirászati könyvtárfolyóirat". A két utóbbi Nagy Sándor szerkesztése alatt jelenik meg s ára mindegyiknek 2 frt.

Két számtani iskolakönyv jelent meg Zilahy Sámuelnél Madzsar János igazgatótól: 1. „Vezérkönyv a számtan tanitására, népiskolai tanitók számára". III. kötet, 5. és 6. osztálynak. Ára 72 kr. 2. „Számtani és gyakorlati példatár", ugyanazon osztályok számára. Ára 40 kr.

Angol irodalom. Az angol szemlék utóbbi tartalomjegyzékeiben és könyvkiadók jelentéseiben hirneves irókkal találkozunk. A „Quarterly Rewiew"-ben Patterson püspökről megjelent essay szerzője: Gladstone s az emlitett folyóiratnak legközelebbi füzete is fog egy tanulmányt hozni az expremier-től. — A „Fraser's Magazine" első czikke: egy történelmi rajz a régi norvég királyokról, Carlyle tollából való. Murray kiadó-hivatala legközelebbre egy uj munkát igér Darwintól az állatevő növényekről.

Ujdonságok.

Kihallgatás. Ő felsége a király jövő hétfőn, azaz f. hó 18-án általános kihallgatást ad a budai királyi palotában. A mondott napig előjegyzéseket a kabinet-iroda fogad el.

A ma tartott udvari ebédre többek közt hg. Auersperg miniszterelnök, b. Koller közös hadügyminiszter és Horst osztrák honvédelmi miniszter s gr. Lónyay Menyhért voltak hivatalosak.

Személyi hir. B. Koller Antal cs. kir. közös hadügyminiszter a tegnap esti vonattal Bécsből Budapestre érkezett. Vele jöttek: Muszil kapitány és Früh lovag alezredes és osztálytanácsos a közös hadügyminiszteriumban.

A miniszterelnök Soiréjén, mely tegnap este tartatott, nagy feltünést okozott, hogy Tisza Kálmán, Sennyey Pállal sokáig együtt mulatott.

Falk Miksa nyilatkozik ma a „Nemzeti Hirlap"-ban, hogy ő a Terézvárosban Radocza ellen a jövő képviselő-választás alkalmával föllépni nem szándékozik, mert elsőbbséget ád Kőszegnek, hol már két izben megválasztották.

A vizállásról ma a következő táviratok érkeztek: Pozsonyban és Esztergomban a vizállás apadt, amott 13', emitt 18' magasságon áll a 0 pont felett. Budapesten a vizállás némileg emelkedett és 6' 10" magasságon áll.

A kik nem szeretnek katonáskodni. A pesti fenyitő törvényszék hatvanhárom olyan egyén ügyét fogja tárgyalni e napokban, a kik a sorozás elől megszöktek.

Az ügyvédi kamarák szervezkedési ügyében országszerte nagy a mozgalom. A fővárosi törvényszék elnöke f. hó 20-ára tüzte ki a megyeház termébe az alakuló gyülést. A b.-gyarmati törvényszék elnöke pedig jan. 31-ére hivta össze a törvényszék területén bejelentett ügyvédeket.

Magyar dalkört szándékoznak Temesvárott alakitani. E végből már gyülést is tartottak, melyen a bizottság megválasztatott, s az alápszabályok szerkesztése iránt jött létre megállapodás.

Belépti jegyek a jövő szombaton tartandó jogászbálra e hó 12-ike óta a bálbizottság irodájában (Nemzeti szálloda, I. em. 22. sz.) kaphatók.

Megkisérlett öngyilkosság. I. I. kereskedelmi utazó 23 éves neje e napokban phosphort kevert tejébe s meg akarta inni. Már egy jó kortyot meg is ivott, midőn nővére lépett be s kirántá kezéből a méreg-poharat. Azonnal orvos után néztek, kinek sikerült is a méreg hatását ellensulyozni, s három óra alatt a nő teljesen jobban lett. Öngyilkossági kisérlete okát fölfedezni makacsul vonakodik.

A budapesti magyar gyorsiró-egylet f. hó 11-én Markovits Iván elnöklete alatt a képviselőház helyiségében ülést tartott, melynek főtárgyát Mendlik Ferencz állam-reáltanodai tanár értekezése képezé. Előadó a gyorsirás tanitásának a középtanodákban való nevelészeti fontosságát, továbbá a gyorsirás tanitásának módszerére vonatkozó gazdag tapasztalatait fejtegeté. Az előadás rövid eszmecsere tárgyát képezvén, az ülés az értekezőnek meleg köszönetét fejezi ki.

Szerelmi dráma. A „N. P. Journal" a következő levelet veszi Kecskemétről. Tegnap iszonyu eset adta nálunk elé ma gát, mely közbeszéd tárgyát képezi városunkban. Egy az itteni körökben kedvelt fiatal ember egy földbirtokos leányába lett nem rég szerelmes, s szerelme viszonoztatott. Nehány napra eltávozott a fiatalember, s midőn vissza tért, kedvese már mással járt jegyben. Ezt a szerencsétlen annyira szivére vette, hogy kedvese ablaka előtt főbelőtte magát, s rögtön halva maradt.

A villákra nem jó idő jár a mostani télen. Ujabban Nékám miniszteri tanácsosnak káposztás-megyeri és hampel-palotai villájából hurczoltak el mindent ismeretlen tettesek.

Velenczéből irják nekünk, hogy az ottani Manin-emlék Borro kitünő velenczei szobrász müve, márczius 22-én fog ünnepélyesen lelepleztetni.

Elvesztette 2000 fttal és 6000 frtról szóló értékpapirral terhelt tárczáját egy Dreher nevü ur a józsefvárosi adóhivatalban. Egy hivatalnok megtalálta a tárczát; lepecsételte és Dreher urat értesitette a dologról. Visszakapja ugyan, a mit elvesztett; de hogy nem fog-e a tárczának véletlen felfedezett tartalma folytán uj adóval megrovatni — kérdés.

Ázsiában nem szokás. Három mágnástestvér, kiknek egyike igen fényes hivatalt visel a magyar-osztrák monarchiában, álldogált a mult vasárnapon a korcsolyázási-egylet csarnokában. Egy választmányi tag felszólitja ezen urakat, hogy a csarnokban, nők is jelen lévén, a kalapot le szokták a csarnok látogatói venni s igy sziveskedjenek ezt ők is megtenni. — Ketten azonnal megtették — a harmadik nem. A harmadik urat ismételten felszólitják: a mire ő azt mondja, hogy bejárta az egész világot, járt Ázsiában is, de ily alkalommal a kalapot a fejen tartják mindenütt. Ennek daczára azonban követte a budapesti szokást s az ujabb felszólitásnak eleget tett.

Ő felsége a királynál tisztelgett ma a budapesti gyógyszerészek bálbizottmánya s meghivta ő felségét 21-én tartandó tánczvigalmukra. Ő felsége kegyesen fogadta a meghivást s megigérte, hogy ha a jelzett napon Budapesten lesz, meglátogatandja a bált; ezután pár meleg szóval elbocsátá a küldöttséget. — A gyógyszerész-bálra, mely igen fényes lesz, a meghivók már szétküldettek. A rendezőség felhivja mindazokat, kik ilyent eddigelé nem kaptak s arra igényt tartanak, forduljanak ezirant (országut 42. sz. a.) a bálirodához.

Politikai röpirat hagyja el közelebb a sajtót, melynek szerzője nem más, — mint Besze János. Szerző az előzőleg működött kormány tulkapásaira utal művében s azt fejtegeti, hogy ha elejétől kezdve Andrássy irányelvei szerint jár vala el a kormány, nem jutott volna az ország arra a lejtőre, melyet Andrássy előre látott, de a kormány észrevenni nem akart. A röpirat ily czim alatt jelenend meg: „Helyzetünk fekete rámába foglalt tükre."

Kivándorlási ügy. Egy hirhedt kivándorlási czég Felső-Magyarországon számossokkal köt szerződéseket, a melyek folytán e szerencsétleneket több ezer, többnyire németországi kivándorlóval együtt Braziliába viszi, leginkább Hamburgon keresztül. Braziliának különféle részeibe hurczoltatnak földieink, csak Rio Grande del Sabba nem. Ezen kitünő termőfölddel biró országrész ugyanis az egyetlen braziliai tartomány, a mely az európai embernek megfelelő égaljjal bir. A kivándorlók csakhamar kiábrándulnak, de rövid idő alatt nyomorultan tönkre is jutnak. Az emlitett kivándorlást közvetitő czég közvetlen gőzhajózási összeköttetést akar létesiteni Hamburg és Porto-Alegro valamint Porto-Lauzolo között. Ugy látszik üzletének nagyobb terjedelmet akar adni. Jó lesz ha hatóságaink figyelmeztetés s szükség esetén más uton is megakadályozzák e káros üzletet.

A közlekedési miniszter az udvarnál tartott bál alkalmával meghüté magát, minek következtében nehány napig az ágyat őrizni volt kénytelen. Ma azonban már annyira helyreállt egészsége, hogy a saját miniszteriumában tartott tanácskozmányon részt vehetett.

Excellentiás! Egy váczi-utczai boltban egy ur megjelenik; feszes uri hangon rendel egyet-mást és távozik. Ő excellentiája nem sokára visszajön s még valami aprószágot rendel, a mit a kereskedő a fali táblára az előbbeni tárgyakhoz jegyez a megrendelő neve mellé. E név egyszerüen minden czim nélkül volt táblára irva. Kinek neve az? kérdi a kegyelmes ur. Bocsánatot kérek, mondá a kereskedő és a név mellé odajegyezte, hogy: „Exc". — A nagy ur elégülten távozott. Mondják, hogy nagy demokrata. A kereskedő a kundschaftra keresztet vetett.

Vadászati hirek. Tótmegyeren gr. Károlyi Lajos birtokán ez évben 3000 darab vadat lőttek, és pedig 1500 db nyulat és ugyanannyi fáczánt. Tatán, Csákvárott, Bián, Bajnán és Gödöllőn összesen 600 db szarvast lőttek. — Az egész országban a lefolyt évben körülbelől 750,000 darab nyulat ejtettek el, melyeknek több mint a fele Bécsbe, egy harmadrésze pedig a szomszéd országokba vitetett ki.

Nyitott ajtók esti 10 óráig. A házmester urakat nagy veszély fenyegeti. A fővárosi rendőrség, ugyanis ma egy figyelmeztetést tesz közzé, melynek értelmében a házmesterek szorosan eltiltatnak eddig követett ama rosz szokásuktól, hogy a házi lakókat 10 óra előtt is „Sperrgeld" megfizetésre szoritják. Az ezen rendelet ellen tovább vétkezők birsággal fognak megfenyittetni.

Tolvajlás. Dr. Pollák ügyvédnek a Mocsonyi-házban lévő lakásán iróasztala tegnap délben feltöretett, s abból ismeretlen tettesek 2450 frtot loptak el. A gyanusitott cselédek rögtön befogattak, eddig azonban tagadásban vannak.

Elfogott primadonna. Lembergből irják a »Fr. Blatt«-nak, hogy az ottani szinháznál vendégszereplő Bogdani Vanda (igazabban Kleczkowszka) a bécsi volt vigopera tagja, a bécsi törvényszék megkeresésére elfogatott. A kellemetlen vendégszereplés megzavarásnak oka, hogy a kisasszony Bécsből eltünt s bizonyos számadásokat elfelejtett tisztába hozni. Ugyanis a divatárusoknál 10,000 frt adósságot csinált, a társalkodónéja megtakaritott pénzét elvitte magával, s a szegény nőt minden pénzforrás nélkül hagyta el egy vendéglőben. Az elfogott művésznő a bécsi törvényszéknek fog átadatni.— Megérjük, hogy elveszti a hangját.

Gyémánt-menyegzőt tartottak Sopronyban e napokban Manheimer Salamon 101 éves tanitó és 94 éves neje. A közönség üdvözletét alig győzte az öreg pár elfogadni. Oly nagyszámuak ugyanis az atyafiak, mint a két ember évei össze-vissza. Már unokái sem fiatal emberek.

Szénéleg általi megfulás veszélye Bécsben Novozat szabó s neje 9-én reggel szobájokban eszméletlenül találtattak. Csak nehezen birták őket az orvosok feleleveniteni. Kiderült, hogy az elkábulást az éjjel kiáramlott szénéleg okozta.

Egy gyilkosság hirét emlitettük legközelebbi számunkban zombori levelezőnk után. Az esetről ujabban a következő tudósitást veszszük. A gyilkosság elkövetőjét, ki azon szerencsétlen asszonyt rablási szándokból megölte, sikerült kézrekeriteni erélyes városi kapitányságunknak. A gyilkos Tacskó János nemesmiliticsi származásu 23 éves fiatal ember; ezelőtt kocsiskodott özvegy Falcione Lőrincznénél, — s minden esetre a jelenleg ott szolgált — és szintén befogott kocsissal egyetérthetett. Tacskó tulajdonképen előbbi gazdasszonyát szándékozott pénzétől megfosztani, de annak szerencséjére lakója jött kezére, kit aztán meg is gyilkolt. A gyilkos Nemesmiliticsen befogatván, ruhája véres és keze a megygilkolttal történt viaskodása következtében megvágva volt, s most várja igazságos büntetését.

Mennyit nyom egy csillag. Camille Flammarion a párisi akadémia utóbbi ülésén az Opiuchus csillagzat egyik csillagának sulyát állapitotta meg. E szerint e csillagocska a napnál háromszor nehezebb, a földnél pedig egy milliószor, és a földtől 54 milliárd franczia mértföld távolra van. Egy ágyugolyónak, melynek hogy a naphoz jusson hat esztendőre volna szüksége, 8.400,000 évig kellene repülni, hogy a Flammarion által megmérlegelt csillagig eljusson.

Egy ál-lordmajor. A londoni lordmajor tudvalevőleg szintén részt vett a párisi opera megnyitásánál. Egy vidéki ember is fölrándult Párisba ez alkalomra, s midőn vacsorál, egy elegans urral ül szemközt; kérdi, kihez legyen szerencséje? az elegans ur megsejti a kérdezőben a baleket, s azt mondja, hogy ő a londoni lordmajor, az opera megnyitására jött, páholyt vett, a miből már 3 ülést eladott, s még egy negyediket is hajlandó eladni. A vidéki ember ajánlkozik az ülés megvételére, kifizet érte 400 frankot, mily nagy azonban meglepetése, midőn este nem bocsátják be az igazi lordmajor páholyába. Az élelmes csalónak a párisi rendőrség még nem akadt nyomába

Helyi hirek.

A magyar földrajzi-társulat évi ülését f. hó 21-én d. u. 5 órakor fogja megtartani az akadémia heti üléstermében, mely alkalommal a szokásos évi jelentéseken kivül Vámbéry Armin fog egy értekezést tartani az 1874. évi földrajzi fölfedezésekről.

A tudakozó intézetek napról-napra jobban zsarolnak. Egy a kéménysöprő-utczában lévő ugynevezett „cselédszerző-intézet" manipulátiójáról értesitnek bennünket. Ez intézet tulajdonosa egy szolgálót liferált, a kitől 20 kr. beiratási dijat vett át. Mikor a leányt elszegődtette, a cselédfogadó nőtől 1 frtot vett át, ki ezzel cselédjét is meg akarta kimélni a további fizetéstől; s igy a cselédszerző már 1 ft 20 krt gyürt zsebre. Nehány nap mulva a cselédtől követelt és zsarolt ki még 1 frtot, s igy egy szolgáló szerzése és elhelyezéseért 2 frt 20 krt kapott. Mikor a cselédnek 5 frt havi bére van, s ebből 1 frt 20 krt ő, 1 frtot urnője fizet, ez oly provizió, amilyenhez alig van fog ható. Kérdjük azért, ki állapitja meg e tudakozó intézetek dijszabásait, vagy megvannak-e azok egyáltalában állapitva? — Nem jó volna egyszer már elejét venni e jó madarak ellen napról-napra minden oldalról nyilvánuló panaszoknak? Ajánljuk azok figyelmébe, a kiket illet.

A technikusok bálbizottmányának Ő Felsége a király legkegyelmesebben megigérte, hogy azon esetre, ha az udvar f. hó 26-án még Budapesten időz, báljukat legmagasb jelenlétével szerencséltetni fogja. A technikusok bálbizottmánya mindent elkövet, hogy az idei bál minél jobban sikerüljön. A meghivók már szét lévén küldve, fölkéretnek mindazok, kik tévedésből talán nem kaptak s azokra igényt tartanak, hogy ezirant a technikusok segélyegyleti irodájában (kétnyul- és csillagutczák sarkán, I. emelet) minél hamarább intézkedjenek."

A fővárosi iparszakbizottság üléséből. Miután a városi hatóság az ipartörvény 5. §-a értelmében jogositva van a nevezett szakaszban meghatározott iparágakra rendőri, egészségügyi és erkölcsiségi szempontból bizonyos szabályokat alkotni, a városi tanács e czélból egy albizottságot küldött ki, melynek munkálata az iparszakbizottság tegnap esti ülésén tárgyalás alá vétetett. Ez ülésben csak 3 pontja a munkálatnak lett elintézve, és pedig a) pontja, mely vendégfogadók, kávéházak és kávémérésekre, b) pontja, mely a zsibárusokra és c) pontja, mely a zálogkölcsön-intézetekre vonatkozik. Az a) pontra nézva határoztatott, miszerint az abban elősorolt iparosok a rájuk vonatkozó rendőri szabályrendeleteket különösen a zárórát zene és kéjhölgyekre nézve ezentul is szemelőtt tartsák. A második vagyis b) pont tekintetében határoztatott, hogy a városi tanács ezentul is jogositva leend azon utczákat és tereket megállapitani, melyeken a zsibárusok üzletet tarthatnak. A mi a tárgyalt 3-ik pontot illeti, a jogügyi bizottság előleges véleményét kivánja az iparszakbizottság kikérni, nehogy a magyar magán-jognak fennálló rendeleteivel összeütköző határozatot hozzon.

Az iparosok körében vasárnap vidám és népies estély volt, sikerülten rendezett műkedvelői előadással összekötve. A siker folytán télen át minden vasárnap szándékoznak hasonló estélyt rendezni.

A vizivárosban uj távirdaállomás nyittatott korlátolt napi szolgálattal.

A sárga-sapkáju közszolgák f. hó 24-kén közgyülést tartanak a kétszerecsen-utczai Dobler-házban. — Az összes budapesti temetkezési- és beteg-segélyezési egyletek takarék- és segély-egylete f. hó 31-én d. u. 2 órakor tartja közgyülését a 3 dob-utczai Muderlak-féle vendéglőben. — A Szt.-János betegsegélyező- és temetkezési egylete az arena-utczában 5. sz. a. f. hó 24 kén d. e, 9 órakor.

Nemzeti szinház. Ma, csütörtökön, jan. 14-én: »A windsori vig nők«. Vigopera 3 felvonásban. Shakespeare után irta Mosenthal. Forditotta Csepregi. Zenéjét szerzette Nicolai Ottó. — Holnap, pénteken, jan. 15-kén, először: »A falu roszsza«. A nemz. szinház által 100 arany pályadijjal jutalmazott eredeti népszinmü dalokkal és tánczczal 3 felv. Irta Tóth Ede. Zenéjét szerkesztette Erkel Gyula.

Vár-szinház. Ma, csütörtökön, jan. 14-kén: »Csók«. A gróf Teleky-alapitványból 100 arany pályadijjal jutalmazott eredeti vigjáték 3 felv. Irta Dóczy Lajos. — Szombaton, január 16-kán, először: »A képirók«. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Wildbrandt Adolf, ford. Erdélyi Béla.

Táviratok.

(Délig érkeztek.)

Páris, jan. 12. Cotes-Nord és Seine-et-Oise megyék febr. 7-én képviselőket választanak a nemzetgyülésbe. — Alfons király csütörtökön vonul be Madridba.

Versailles, jan. 12. A nemzetgyülés befejezte a hadkeretekről szóló javaslat feletti általános javaslatot és az első czikket elfogadta. — A lapok azon hire, hogy Broglie bizatott volna meg a cabinet alakitásával, határozottan dementáltatik.

Gibraltar, jan. 12. A „Dandolo" osztrák corvette tegnap a gibraltári kikötőbe érkezett, rövid időzés után folytatja utját Nyugatindiába.

Bécs, jan. 13. (Az Ofenheim-féle bünper.) Krzeczunovicz tanu levelet intéz a törvényszékhez, melyben előadja, hogy nagyot hall és igy őt nem lehet kihallgatni; a közvádló erről le is mond. Folytattatik az iratok felolvasása, többi közt Kogolniceanu volt román min. elnök tanuvallomása, melyből kitünik, hogy ugy a kormány mint a kamara névtelen társulatnak bajosan adták volna meg a concessiót. Ghika Demeter herczeg egy levele szintén megerősiti e körülményt. Végül a vezérigazgató azon jelentése olvastatott fel, mely a vasutnak Odessáig való folytatására nézve tett előmunkálatokról szól. — Vádlott az erről kidolgozott tervek egy példányát mutatja be.

(Este érkeztek.)

Bécs, jan. 13. (Ofenheim per.) Vádlott előadja, hogy a lemberg-czernoviczi vasut Odessáig folytatandó előleges költségeire a 110,000 frankot a román engedélyesek kárpótolták s csak neki sikerült a román kormányt a lemberg-czernoviczi pályával csatlakozásra megnyerni; ezután felolvastatnak az erre vonatkozó s a közgyülésnek előterjesztett jelentések. Vádlott elismeri, hogy eddig még minden évben igénybe vétetett a kormány subventiója s az ő vérmes reményei nem valósultak. A prioritási kölcsön vádpontjára vádlott állitja, hogy a kölcsön felvétele a társulat zilált pénzügyei folytán szükséges volt; az — állam-ügyészség azonban csak a bevégzett tényekről értesittetett — hogy e kölcsön a társulatra nézve előnyös feltételek mellett köttetett, bizonyitja az, miszerint a kötés utáni napon Richter vádlottnak bánatpénzt igért, de melyet ő nem fogadott el. — Vádlott Richter által felhatalmaztatott reá, hogy a kötvények egy részét 1/2 százalék provisio mellett, — Ziegler londoni ház s Ofenheim közt osztandó meg — elhelyezhesse s ebbe beleegyezését adta a román bank főigazgatója is Hercz részesitése föltétele mellett. A sommás kihallgatás ezzel e pont felett véget ért. A felolvasott okmányok között van Richter tanuvallomása, mely szerint Ofenheim nem huzott hasznot a kölcsön ügyletből. Barychar udv. tanácsos kinyilatkoztatja, hogy az alatta levő hivatalnokok tanu-kihallgatásakor a gyüléstermet el fogja hagyni.

Zágráb, jan. 13. Az országgyülés folytatva a választási tvjavaslat részletes tárgyalását Makanec inditványba hozza Dalmátia és a határőrvidék részére passiv vál. jogot adni. Az inditvány elvettetett. Jakič azon módositványa, hogy nyugalmazott katonatisztek, hivatalnokok s ipartársulatok ne birjanak szavazatjoggal elfogadtatik. Mrazovitsnak a census alábbszállitását czélzó inditványa élénk vita után elvettetett.

Berlin, jan. 13. A „Prov. Corr." jelenti, hogy a Spanyolországba rendelt „Alabatros" és „Nautilus"-t előreláthatólag néhány hadihajó fogja követni; a német kormány reméli, hogy a Spanyolországban történt uj fordulat megkönnyitendi a czél elérését: a karlisták által a „Gustav" német hajón elkövetett erőszakoskodásérti elégtétel megnyerését.

Frankfurt, jan. 13. Az összes helybeli socialdemokrata munkásegyletek és ipartársulatok rendőrileg feloszlattattak.

Madrid, jan. 13. A lapoknak a spanyol követségek elnökeinek személyváltozásairól terjesztett hire alaptalan. Igaz az, hogy a párisi nagykövetséggel Sagasta megkináltatott, de nem fogadta el.

Páris, jan. 13. Spanyol sürgönyök nem erősitik meg a carlista forrásokból világgá bocsátott nyugtalanitó hireket; teljes nyugalom van mindenütt; az uj kormány helyzete igen kedvező.

—

Bécs, jan. 13. (Zárlat.) Hitelrészvény 228.—. Galicziai 241.—. Államvasut 297.50. Rente 70.30. 1860-as 112.60. 1864-es 140.—. Ezüst 104.65. London 110.55. Unio-Bank 104.75. Által. épitő-bank [illegible]7.25. Magy. földhitel 73.50. Angol-osztrák 140.50. Lombard 127.50. Tramway 125.—. Hitelsorsjegy 166.25. Napoleond'or 8.89. Arany 5.24. Frankfurt 53.90. Porosz pénzutalv. 163.90. Török sorsjegy 53.90. Angol épitőbank 41.25. Municipalbank —.—. Csendes.

Bécs, jan. 13. (Hiv. zárlat.) Magy földteherm. kötv. 78.—. Salgó-Tarján —.—. Magyar hitel 211.25. Magy. záloglevél 87.—. Erdély 131.50. Magy. kel. vasut 57.—. Magyar sorsjegy 84.—. Magy. földhitel —.—. Magy. vas. kölcsön 98.70. Angol-magyar 22.50. Angol-osztrák .—. Franco-magy. 68.—. Alföld 132.50. Magyar észak-kel. vas. 116.25. Kel.-vasuti elsőbbs. kötvény 69.—. Tiszai vasut 187.75. Municipal-bank —.—.

Berlin, jan. 13. (Zárlat.) Galicziai 109.60. Lombard 226.50. Ezüst-jöv. 69.10. 1860-as 112.30. Bécs 181.90. Romániai 34.70. Államvasut 541.50. Papir-jöved. 64.10. Hitelsorsjegy 343.—. 1864-es 298.—. Hitelrészvény 414.50. Magyar sorsjegy 176.25.

Frankfurt, jan. 13. (Zárlat.) Váltóárf. Bécsre 182.80. Osztr. hitelrészv. 207.25. Osztr. bankr. 883.—. Osztr. államvasp. részv. 70.75. 1860-ki 113.—. 1864-diki 298.50. Évjáruléki papir 64.12. Évjáruléki ezüst 69.07. Lombard 113.25. Galicziai 219.75. Magy. sorsjegy 175.—. Győr-Gráczi —.—. Gyenge.

Berlin, január 13. Buza 182.50, szilárd. Rozs 154.50. 153.50, 145. Zab 171, szilárd. Olaj 54, 55.50, 56.10. Szesz 54.20, 55.30, 57.

Páris, jan 13. Liszt 53, 53.50, 55. Répaolaj 76, 76.75, 77.75, 79. Lenmagolaj 69.25, 70, 73. Szesz 52.75, 54, 55. Czukor, finomitott 145.50.

Nemzetgazdaság.

Értéktőzsde. *(Glatz, Holzwarth és Schubert budapesti és bécsi bankháztól.)*

Az előbörzén osztr. hitelben üzlet 228—227·70-en földhitel 73 1/4—73 1/2 m. hitel 212-en. A déli bőrzén osztr. hitel 227.80—228, földhitel 73 1/2—73 5/8; munizipalb. 27—27 1/2 m. hitel 212.25. — Helyi bankok közül kereskb. 810-ig tak. és hitel 54, iparb. 254-ig fiz. — Takarékpénztárak közül osztr. közp. 87 1/2 első hazai 2300 fővárosi 162-ig keresve. — Biztositó közül „Pannonia" 365; zárlat 370 ad. 375 tart. m. által. bizt. 1100-ig keresve. Iparértékek közül budapesti m. 625. Molnárok és pékek 212—213, ez utóbbinak szelvényei 25 frton keresve. A Viktoria m. 86 adva. Disznóhizlaló t. 158-on kötés. Barber 385 keresve; p. lóvasut 252 adv. 254. — Befektetési papirok következőleg jegyeztetnek: vasuti kölcsön 99 1/4—99 3/8 szőlődézsma 73 1/2—73 3/4, keresk. b. záloglevelei 85 3/4—86, m. földteherment. 78 1/4—78 3/4, m. dijsorsj. 84 1/4. — Mint ebből látszik, hogy legkivált malompapirokban élénk kereslet beállt s befizetési papirok p. o. vasuti kölcsön meg a keresk. bank zálog jevelei 1/4—1/2 frttal emelkedtek. A hangulat nem kedvezőtlen.

Az esti börzén kevés az üzlet a hitelben 227.70—228. magy. földhitelben 73 1/4—73 1/2-en üzlet; tak.- és hitel 54-en szilárdan; m. hitel 211-en keresve.

Árutőzsde. Budapest jan. 13-án Buzára a hangulat kissé kedvezőbb, a kinálat csekélyebb, az árak emelkedtek. A forgalom k. b. 20,000 mázsa. Eladatott. Tiszavidéki 89 1/2 fontos 5.40; 88 1/2 fntos 5.37 1/2; 84 1/2 fntos 5.05. — Zsombolyai 87 fntos 5.15; kikindai 87 3/4 fntos 5.17 1/2—5.12 1/2; bánsági 87 fntos 5.07 1/2—5.05; 85 1/2 fntos 4.85—4.80; fehérvári 86 fontos 5 forintjával 3 hóra. Usance-buza tavaszra 4.69—4.70. Árpa változatlan 2.90—2.77 1/2. — Zab erős, 2.22 1/2—2.21 1/2; tavaszra 2.20—2.19. — Tengeri kissé lanyhább, bánsági 3.17 1/2. magyar 3.05—2.97 1/2; bánsági máj—jun. 3.50-en tartva. Lenmag világos kivitelre keresve, készlet hiányzik 2.90—3 frton volna elárusitható. — Szesz javult ujmód. nagyban 42 1/2—43 kr.; kicsiben 43 1/2—44 kr. — Disznózsir tartósan lanyha, 40 frt edény nélkül. — Szalonna kevéssé keresve, vidéki 34 frt, városi 37 frt, füstölt 41 frt.

—

A készpénzfizetés megkezdése Amerikában. Az észak-amerikai államok senátusa a kincstári hivatalt utasitotta, hogy a forgalomban levő s kisebb összegről szóló papirpénzt mihamarább fémpénzzel váltassa be; egyuttal megszünteti azon törvényt, mely a nemzeti bankok felállitását korlátolja, s szövetségi papirok letéteményezése mellett bankszabadságot dekretál. 1879. jan. 7-től megkezdendő a Greenbach beváltása aranypénzzel, vagyis a készpénzfizetés.

—

A bécsi pénzpiaczon a szelvények beváltása óta a jó váltók kereslete növekedőben van, a bankkamatlábon alól is több-több az escompte. A hitelintézet saját váltóit 4 1/2%-on visszleszámolja, de 4%-on is előfordulnak ama leszámolások. Közönséges kereskedői czégek is könnyen helyezhetik el váltóikat 5 1/2-től 5%-on, hosszabb időre 5 3/4—5 1/2%-on, Domiczileket 6%-on. — Berlinben és Londonban már a mult napokban szállittatott le a diskonto. Mennyire nincs ez a nemz. bank inyére, bizonyitja a „N. Er. Pr." kifakadása az angol és porosz bankok „számos hibái" ellen.

—

A bécsi börze január 12-dikén. A frankfurti esti börze szilárd jegyzései daczára az előüzletben kedvetlen hangulat uralkodott. A tulnyomó kinálat jelentékenyebb árfolyam-csökkenéseket okozott. A hanyatlásból csak állami értékek voltak kizárva, sőt járadék némi emelkedést is mutatott. A déli üzletben valamivel jobb irány érvényesült, a legtöbb bankpapir némileg megszilárdult. Zárlat: hitelrészvény 227.25, magyar hitelbank 211.75, magyar földhitel 73.25, anglobank 140.50, unionbank 105.25, frankobank 52, bankverein 98.50, handelsbank 68, bauverein 30.75, egyiptomibank 158, Károly-Lajos vaspálya 241.50, lombardiai vaspályák 127.

—

Berlin jan. 11-én. Buza (2000 fontjával) ápril—máj. 187—185. — Rozs jan. 153 Rmk. fiz. — Lenmagolaj jan. 54 fiz. — Szesz helyt 54.6 fiu.

—

Stettin január 11. Terménypiacz (Taetz és társ. utód.) Buza 2000 fontjával, helyt, sárga 171—187 rmk. fiz. fehér 180—196 rmk. fiz., junius—julius 191.5—191 fiz. — Rozs, orosz 153—157 rmk. fiz., német idei 159—162, jun.—jul. 145. — Árpa, erősen, 156—180 fiz., tavaszra sziléziai 174, pomerániai 180 adva. — Téli lenmag — üzlet nélkül — helyt 246—255 fiz. Lenmagolaj 200 fontjával, változatlan, helyt 54. szep.—okt. 57—56 3/4 fiz. — Petroleum (50 kilo) helyt 13.25—13.4 szept.—okt. 12 fiz. — Szesz (10,000 lit. %) helyt edény nélkül 54.2 fiz. aug.—szept. 60.7 fiz.

—

A m. kir. kamatozó pénztári jegyek forgalma 1874. deczember végén következőleg van kimutatva: november végén forgalomban maradt 119 db 100 frtos és 2127 db 1000 frtos; deczember hóban kibocsáttatott 55 db 100 frtos és 21 db 1000 frtos; deczember hóban beváltatott 2 db 100 frtos és 320 db 1000 frtos; maradt tehát forgalomban deczember hó végével 172 db 100 frtos, és 1828 db 1000 frtos, összesen 1.845,200 frt erejéig.

—

Az olasz-osztrák-magyar kereskedelmi szerződés 1876-ban lejár. Olaszországban nagy az agitátió a mellett, hogy a szövetárakra magasabb vámtételeket eszközöljenek ki a szerződés megujitása alkalmával.

A „Budapesti Közlöny" hivatalos értesitőjéből.

Árverések: Budapesten febr. 9-én Peisser János kőbányai szőlleje (2117 frt) — Sz.-Sz.-Mártonban febr. 11-én községi ingatlan (53,800 frt). — Felkán febr. 9-én Greisiger Julia ingatlanai (3,755 frt). — Budapesten febr. 12-én Hochmann-Mittelmann Julia rózsa-utczai háza (21,570 frt); — márczius 11-én Weisz Izsák, csillag-utczai házrésze (14,312 frt). — Miskolczon febr. 3-án Deutsch Jakab ingatlanai (9000 frt). — Pécsett febr. 15-én Dreiekker Mihály ingatlanai (6,558 frt). — Sz.-Péterszegen január 29-én Szököcs András ingatlanai (1,395 frt). — Budapesten márcz. 4-én Szeghő József üllő-uti ingatlanai (14,920 frt).

Csődök. Müller Róbert budapesti keresk. e. bejelent. április 7. 8. 9. id. perügyelő Mezey Mór. — Goldschmid és testvérek budapesti keresk. e. bejelent. april 7. 8. 9. perügyelő Gaisler Julián, Priegl György aradi lakos e. bejelentések márcz. 1. 2. 3. perügyelő dr. Robitsek A. — Ursits Lipót aradi lakos e. bej. határ. február 25, 26. 27. perügyelő dr. Schöpkesz Ede.

Csődmegszüntetés Graff Márton e. és Grünhut Sámuel e.

Sajtóhiba. Lapunk nemzetgazd. rovatában tegnap az van mondva, hogy a sugárutépitő vállalatnak a jövő évben (ezen visszapillantás t. i. még a mult év utolsó napjaiban iratott) semmiféle leróvni valója nem lesz s csakis az 1876—1880. években évenként 130,000 frt. Ezen évi összeg helyesebben 1.300,000 frtot teszen.

Felelős szerkesztő: Halász Imre.

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. (HIVATALOS.)

Gabona árak *1875. január 13.*

BÚZA	ó vagy uj	Hangulat	font	Vámmázsánként frt kr. – frt kr.	font	Vámmázsánként frt kr. – frt kr.
bánsági	uj	lanyha	84	4.40 – 4.50	85	4.55 – 4.65
„	uj		86	4.70 – 4.75	87	4.75 – 4.80
„	uj		88	4.85 – 4.95	89	4.95 – 5.—
tiszav.	uj		84	4.55 – 4.65	85	4.75 – 4.85
„	uj		86	4.90 – 5.—	87	5.05 – 5.10
„	uj		88	5.10 – 5.20	89	5.20 – 5.25
pestv.	uj		84	4.50 – 4.60	85	4.70 – 4.80
„	uj		86	4.85 – 4.90	87	4.95 – 5 —
„	uj		88	5.05 – 5.15	89	5.15 – 5.20
fehérm.	uj		84	4.60 – 4.70	85	4.80 – 4.90
„	uj		86	4.95 – 5.05	87	5.10 – 5.15
„	uj		88	5.20 – 5.25	89	5.25 – 5.30
bácskai	uj			— —		— —
„	uj					

	font	Hangulat	frt kr. – frt kr.
ROZS	80 után	szilárd	3.70 – 3.75
ÁRPA maláta	72 „	szilárdb	3.75 – 3.80
„ takarm.	72 „	szilárdb	2.50 – 2.60
ZAB	50 „	szilárdb	2.17 – 2.22
KUKORICZA, bán. mérő		lanyha	3.10 – 3.15
„ másnemű	„	lanyha	2.95 – 3.—
ZAB	50 font	lanyha	— —
REPCZE, fekete	75 „	lanyha	— —
„ bánáti	75 „	lanyha	— —
KÖLES	82 „	szilárd	3. — 3.10

Minta-liszt (200 vámfontos csomag, burokkal együtt)	Pénz	Árú
0 szám	— —	— —
1 „	— —	— —
2 „	— —	— —
3 „	— —	— —
4 „	— —	— —
5 „	— —	— —
6 „	— —	— —
7 „	— —	— —
8 „	— —	— —

Befizet		Adva	Tartva
	Kötvények:		
120	Magyar vasuti kölcsön 120 frts	99 25	99.2/3
100	Gömöri államvasuti záloglevél	—.—	—.—
	Magyar sorsjegy-kölcsön	84.25	84.50
	1871-ki magyar államkötvény	88.50	89.—
	1872-ki „ „	86.50	87.—
	1873-ki m. k. kincst. ut. 6% ez.	—.—	—.—
	Földteherm. kötvény magyar	78.25	78.75
	„ „ 1867. zár.	—.—	—.—
	„ „ temesi b.	77.—	77 50
	„ „ 1867. zár.	—.—	—.—
	„ „ horv.-szl.	—.—	—.—
	„ „ erdélyi	76 25	76.75
	Szöllőváltsági kötvény 100 frts	73.50	73.75
	1871. pestvárosi kölcs. 8%	89 50	90.—
	Biztositások:		
315	Első magyar biztositó társaság	1100.—	1120.—
200	Haza, életbiztositó társaság	38.—	40.—
300	Pannonia, viszontbiztos. társ.	370.—	375.—
100	Pesti biztositó intézet	62 —	63.—
	Vasutak:		
200	Pécs-barcsi vasut	—.—	—.—
200	Pesti közuti vaspálya társaság	252.—	253.—
200	Budai „ „ „	80 —	82.—
100	Ujpest-Rákospalotai lóvonatu	—.—	—.—
200	Alföld-Fiumei	—.—	—.—
200	Észak-keleti	—.—	—.—
200	Magyar-keleti	—.—	—.—
200	Első erdélyi	—.—	—.—
200	Déli vaspálya-társaság	—.—	—.—
100	Budai hegyipálya	67.—	68.—
	Bankok:		
80	Municipalis hitelbank	27.—	27.25
80	Angol-magyar bank	23 25	24.—
200	Magyar általános hitelbank	212 25	213.—
200	Franco-magyar bank	69.	70.—
100	Magyar által. földhitelrészv.-t.	73.50	73.75
80	Kisbirtokosok földhitelintézete	47.—	50 —
50	Takarék- és hitel-egylet	54.25	54.50

Befizet		Adva	Tartva
50	Buda-óbudai népbank	[illegible]	37 —
100	Iparbank	52 —	54.—
200	Budai kereskedelmi bank	165 —	167.—
500	Pesti „ „	810.—	815.—
200	Pesti iparbank	354.—	360.—
100	Pest-budai kézműves-bank	56.—	57 —
400	Birodalmi [illegible]sztiegyl. m. hit. int.	35.—	36 —
	Takarékpénztárak:		
60	Gödöllői takarékpénztár	44.—	45.—
[illegible]	Országos központi „	87 50	88 —
1000	Pesti I. hazai „	2300.—	2315 —
100	Pest-Budai fővár. „	161.50	162.—
50	Pest-külvárosi „	44 —	45.—
130	Szent-Endrei „	37.—	38.—
50	Ujpesti „	42 —	44.—
	Malmok:		
500	Concordia-gőzmalom	190 —	195 —
200	Erzsébet-gőzmalom	112 —	114.—
100	Luiza-gőzmalom	94 —	95 —
200	Molnár- és sütő-gőzmalom	212 —	213 —
500	Hengermalom	680.—	700 —
300	Victoria-gőzmalom	86 —	88.—
500	Első budapesti gőzmalom	625.—	630 —
1000	Pannonia-gőzmalom	385.—	390.—
	Különféle iparpapirok:		
80	Épitőtársaság, Pesti	22.—	24 —
500	Serfőződe, I. magyar	385.—	387 —
200	Sertéshizlaló	148.—	150.—
175	„Athenaeum“ könyvnyomda	235.—	236.—
500	Pesti „	560.—	—.—
175	„Franklin-Társulat“	—.—	—.—
500	Ganz-féle vasöntöde	268.—	270.—
200	Gschwindt-féle szeszgyár	208.—	212.—
200	Kereskedelmi épület	—.—	—.—
200	Gyapjumosó és bizom. I. magyar	93.—	95 —
100	Salgó-Tarjáni köszén	73.—	74.—
100	„ vasöntöde	33.—	35 —

Befizet / Leszám. kamat		Adva	Tartva
200	Schlick-féle vasöntöde	158.—	160.—
200	Sóskúti kőbánya-társaság	70.—	75.—
200	Spodium és csontliszt	155.—	160.—
500	Szeszgyár, I. magyar	145.—	150.—
200	Köszén- és téglagyár (Drasche)	100.—	105.—
200	Általános Waggon-kölcs. társ.	—.—	—.—
105	Alagut-társaság	71.—	73.—
200	Tégla- és mészégető, ujlaki	55.—	57.—
200	Téglagyár, kőbányai	70.—	75 —
	Záloglevelek:		
	Magyar földhitelintézet 5½%	86.75	87 25
	„ járadékbárcza 6%	—.—	—.—
	„ jelzálogbank 5½%	79 —	80.—
	„ ált. földhiteltárs. 6%	87.75	88.—
	„ „ „ 5½%	86.50	86.75
	Pesti kereskedelmi bank	85.75	86 —
	Kisbirtok. földhitelintézet 7%	86.—	87.88
	Elsőbbségek:		
300	Éjszakkeleti vaspálya 5%	—.—	—.—
300	Magyar galicziai vasp. ez. 5%	—.—	—.—
200	I. erdélyi vasp. 5% ez. frt 100	—.—	—.—
100	Budapesti lánczhid 6%	85.—	85.25
150	Budapesti malom 6%	175.—	180.—
	Pénznemek:		
	Császári arany	5.24	5.26
	Osztrák-magyar 8 frtos arany	8 89	8.91
	20 frankos arany	8.89	8.91
	Osztrák és magyar ezüst	105.—	105.50
	Porosz pénztárjegy	1.64 —	1.64¼
	Váltók:		
5	Augsburg 100 délném. frt után	—.—	—.—
5	M. Frankfurt 100 dln. frt után	54.—	54.25
5	Hamb. 100 dln. bir. Mark után	54 —	54.25
5	London 100 font Sterling után	110.50	111.—
6	Milano 100 Lir.n.lit. (frc) után	—.—	—.—
4	Páris 100 franc után	44.	44.25

A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. *1875. január 12-én.*

	Adva	Tartva
I. Osztr. államadósság.		
Egys. jár., jegyekb. máj.–nov. 5%	70.30	70 40
„ „ ezüstben jan.–jul. 5%	75.70	75 80
Sorsolással 1839-ből egész sorsj. pp.	268.—	292 —
„ 1860-ból 100 frtos 5%	112.—	112.50
„ 1864-ből 100 „	140 75	141.25
II. Földteherment. kötv.		
Horvát-tótországi 5%	80 50	81.—
Erdélyi 5%	76 25	76.80
Temesi Bánság 5%	77.—	77 50
Temesi 1867-iki sorsol. záradékkal	76.—	76 50
Magyar 5%	78 25	78 75
„ 1867-iki sorsol. záradékkal	77.—	77.50
III. Magy. közkölcsönök.		
Dunaszabályozási 5% 100 frtos	97.50	98.—
Magy. vasuti 120 frt (300 frk.) 5%	98.75	99.25
Gömöri záloglevél 5% 150 frt	—.—	—.—
Magyar nyeremény 100 frt	84 —	84.50
„ „ 50 frt	83.50	84.—
„ szőlődézsma-válts. 100 frt.	—.—	—.—
Pest városi 6%	90.—	—.—
IV. Bankrészvények.		
Ang.-osztr. b. 200 frtos 120 frt bef.	141 50	141 75
Angol-magyar bank 200 frt. 40%	22.—	22 50
Magyar földhitelintézet 200 frt 50	73 25	73.50
Keresk. és iparhitelintézet 160 frt	228.25	228.50
Magyar általános hitelint. 200 frt	212.—	212 50
Pesti kereskedelmi bank 500 frt	—.—	—.—
Alsó-ausztriai leszám. bank 500 frt	855.—	860 —
Franco-osztrák 100 frt	52.—	52 25
Franco-magyar 200 frt	68.25	69 —
Magyar ált. municipalis 200 frt 40	—.—	—.—
Osztrák nemzeti bank	1003	1004.—
Uniobank 200 frt	105 50	105 75

	Adva	Tartva
V. Közlekedési vállalatok.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt	132.50	133 50
Dunagőzhajózási társ. 500 frt pp.	450.—	455 —
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	134.—	134.50
Első erdélyi pálya 200 frt ezüst	131.75	132.25
Állampálya 200 frt pp.	298 50	299.—
Déli pálya 200 frt	126 75	127.25
Tiszai pálya 200 frt	187.—	187 25
Magyar-gácsorsz. első pálya 200 frt	121.—	121.50
„ észak-kel. pálya 200 frt ez.	116 75	117.—
„ keleti pálya 200 frt	54.50	55.—
„ nyug. székesf.-grácz 200 frt	131.—	131.50
Bécsi Tramway 200 frt	126.—	127.—
VI. Záloglevelek.		
Osztrák földhitelintézet sorsj. 5%	96.—	87.—
„ 33 éves visszafizetés 5%	87.—	88.—
Nemzeti bank o. é. 5%	94 55	94 75
Magyar földhiteltárs. 34 év 5½%	86 50	86.75
„ földhitelintézeti 5½%	87.—	87.25
„ kereskedelmi bank 23 év	84 50	85 —
VII. Elsőbbségi kötvények.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt ez. 5%	80 40	80 60
Báttaszék-Dombovár 200 frt ez. 5%	71 25	71 75
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Kassa-oderbergi 200 frt	86 75	—.—
Első erdélyi pálya 200 frt ezüst	79.—	—.—
Állampálya 500 frank 3%	140.—	—.—
„ 1867-iki 3%	137.—	—.—
„ 200 frt 5%	—.—	—.—
Tiszavidéki 5%	—.—	—.—
Magyar észak-keleti 300 frt 5%	73.—	—.—
„ keleti 300 frt 5%	68 75	69.—
„ nyugoti 200 frt 5%	—.—	79.—
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt	—.—	—.—
Károly-Lajos pálya 300 frt II. kib.	100.50	100.80

	Adva	Tartva
VIII. Magánsorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt	166.	166.75
Clary 40 frt pp.	28.50	29.—
Dunagőzhajózási társ. 100 frt pp.	94.—	95.—
Innsbrucki vásári 20 frs	17 50	18 —
Keglevich 10 frt	13 75	14.25
Krakkói sorsjegy kölcsön 20 frt	16.25	17.—
Budavárosi kölcsön 40 frt	28.—	29.—
Pálffy 40 frtos pp.	29.—	30.—
Rudolf-alapitvány 10 frt	14.—	14.50
Salm 40 fr' pp.	35.—	36.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt	17 —	17.50
St.-Genois 40 frt pp.	27.50	—.—
Stanislau városi 20 frt	15.75	16.25
Trieszt város 100 frt pp.	107.—	—.—
Waldstein 20 frt pp.	22.25	22.75
Windischgrätz 20 frt	21.—	21.50
IX. Váltók (3 hóra).		
Amsterdamra 100 frt holl. 3½%	94.35	94.45
Augsburgra 100 frt délném. 4½%	92.40	92.60
Berlin 100 tallér 4%	—.—	—.—
Boroszló 100 tallér 4%	—.—	—.—
Brüssel 100 frs 4%	—.—	—.—
Frankfurti 100 frt délném. 3½%	54.—	54.—
Hamburgra 100 b. márk. 3%	54 —	54 10
Londonra 10 font sterling 2½%	110.60	110 80
Marseille 100 frank 4%	—.—	—.—
Páris 100 frank 4%	44.10	44 10
Pénzek árfolyama.		
Cs. kir. arany	5 21	5.25
20-frankos arany	8 89	8.90
Orosz imperiale	—.—	—.—
Mária-Terézia-tallér	—.—	—.—
Ezüst	104.75	104.85
Egyleti tallér	—.—	—.—
Porosz pénztári utalvány	1 63	1 64

A „Franklin-Társulat“

kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utcza 4. sz.) a következő hirlapokat lehet megrendelni, ugymint:

A

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK.

Ismeretterjesztő és politikai hetilap.

(A »Vasárnapi Ujság« hetenként két ivnyi tartalommal, *számos eredeti képpel* illusztrálva; a »Politikai Ujdonságok« a »*Magyar Gazda*« czimü gazdasági melléklappal és rendkivüli mellékletekkel bővitve.)

☞ A „VASÁRNAPI UJSÁG“ január 3-iki száma a következő tartalommal jelent meg: A bukovinai magyarok (képpel). László Mihálytól. — Egy szoborra. (Költemény Dalmady Győzőtől.) — Életmentés a föld alatt (képpel). — A zsolczai hős. (Történeti rajz, Jókai Mórtól.) — Három orosz és három angol kalandjai. (Verne Gyula regényes utazásaiból, két képpel.) — Petőfi utolsó levelei 1849-ből. — A budapesti összekötő vasuti hid (képpel). — Vulkanikus kitörés a napon 1874. szept.-ben (4 képpel). — A hétről. (Tárcza.) — Irodalom és müvészet; közintézetek, egyletek; mi ujság; egyveleg; sakkrovat stb. rendes rovatok.

A „VASÁRNAPI UJSÁG“ január 10-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Báró Kemény Ferencz (arczképpel). Kereszt az útfélen. (Költemény, Szász Károlytól.) — Egy német ember magyar leánya. (Elbeszélés Réthi Lajostól.) — Az ősvilági ló (képpel) Dapsy Lászlótól. — Az északsarki expediczióból: Krisch gépész temetése; jegesmedvevadászat. (3 képpel.) — A kataszter. (Kosta Sándortól.) — Három orosz és három angol kalandjai. (Verne Gyula elbeszélése után, 2 képpel.) — Petőfi két levele Bem tábornokhoz. — Az 1831-ki kolera. (Pulszky Ferencz emlékirataiból.) — A hétről. — Irodalom és müvészet; közintézetek; egyház és iskola; ipar, gazdaság; mi ujság; sakkrovat; egyveleg.

Előfizetési föltételek:

(postai szétküldéssel vagy Budapesten házhoz hordva)

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok *együtt:*

Egész évre (januar—deczember) . . . . 12 frt.
Félévre (január—junius) . . . . . . 6 „
Évnegyedre (január—márczius) . . . . . 3 „

Csupán a „Vasárnapi Ujság“:

Egész évre (január—deczember) . . . . 8 frt.
Félévre (január—junius) . . . . . . 4 „
Évnegyedre (január—márczius) . . . . . 2 „

Csupán a „Politikai Ujdonságok“:

Egész évre (január—deczember) . . . . frt 6.—
Félévre (január—junius) . . . . . . „ 3.—
Évnegyedre (január—márczius) . . . . „ 1.50

☞ Az előfizetések legczélszerübben postautalvány által eszközölhetők.

A „FRANKLIN-TÁRSULAT“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában Budapest (egyetem-utcza 4. szám) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Nemzeti nagy képes naptár

1875. évre.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal

(Számos képpel.)

Hetedik évfolyam. Szerkeszti ÁLDOR IMRE. **Ára fűzve 1 frt.**

TARTALOM: Naptári rész. — Gyulay Pál. A sellő (Ballada). — Komócsy József. A boltőrző. — Ábrányi Emil. Augusztához (Lord Byron). — Vértesi Arnold. Az isten nevében, tört. rajz. — Műcsarnok: I. Kaulbach „Nero“-ja czimképhez. — II. Az éjo csendzavarok, képpel. — III. Szigetvári hős-nő, képpel. — Egy rejtélyes gyilkosság. — Keleti kép a nemrégmultból, képpel. — A főváros emelkedése, Ráth Károly arczképével. — Bank és börze, több képpel. — A láthatatlan. Jelenet az angol bank történetéből, képekkel. — A párisi pénzverdében. — Petőfi hagyományaiból: I. Olajárok, hova . . . II. Egy goromba tábornokhoz. — Szent-Pétervár és Moszkva, képekkel. — A vallásviszály Németországban, több arczképpel. — A háztartás köréből: I. A virágok a szobában. — II. Az egészséges lakás kellékei. — Az asszony története, képek szöveg nélkül. — Egy év történetéből. Uj miniszterek: Ghyczy Kálmán, Bartal György, arczképekkel. — Néhány név a sírkövekről: Disraeli B. és Gróf Hédervary, Török János, Kubinyi Ferencz, Szilágyi Pál, Michelet, Kaulbach, arczképekkel. — Ünnepélyek: A magyar tud. akadémia nagy-gyülése. — Az akadémia ünnepélyes közgyülése. — A Kisfaludy-társaság közgyülése. — Az Erkel-ünnepély. — Strausz Dávid és Fogarasi János, arczképekkel. — Vegyesek. — A méter-rendszer. — A magyar birodalom közigazgatási tiszti czimtára. — Országos vásárok.

Egy csésze kávé

csak egy újkrajczárba kerül,

az általunk ujonnan feltalált hasonszenvi gazdasági kávé használata által, mely az 1873-iki bécsi világkiállitáson az érdem-éremmel lett kitüntetve, és amelyet most kereskedésbe bocsátottunk.

Ezen mű-kávét különösen háztartások- és kávé-kedvelőknek ajánlhatjuk, miután az a kávé-bab hozzávegyitése nélkül is jeles italt szolgáltat.

Teljes tisztelettel

Leitner és Grünwald,

k. sz. pótkávé- és csokoládé-gyáruk, Budapest, király-utcza, 69. sz.

Utánzások ellen véd-jegyünk által megóvatva.

Kapható minden fűszerkereskedésben.

539

A „Franklin-Társulat“

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda (Budapest, egyetem-utcza 4-dik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

DOMBEY ÉS FIA.

Regény.

Irta

DICKENS KÁROLY.

Forditotta

BÚS VITÉZ.

Öt kötet. — Ára fűzve 5 forint.

A bécsi világkiállitáson a haladási éremmel kitüntetve.

Legkitünőbb friss magyar szalámi

az eltarthatóság biztositása mellett legolcsóbban, kapható

Medina J.,

első magyar gőzszalámi-gyárában.

Budapest, VII., szövetség-utcza 16-ik szám.

A Franklin-Társulat

magy. irod. intézet és könyvnyomda kiadásában Budapest, (IV. egyetem-utcza 4. sz.) megjelent, s minden hazai könyvkereskedésben kapható:

A természet könyve,

közérdekü olvasmányok a természettudományok köréből.

BERNSTEIN A. német müve után.

I., II. füzet. Egy füzetnek ára 50 kr. — A mű összesen husz füzetre van tervezve, egy pótkötettel; **havonkint egy füzet jelenik meg; melynek ára 50 krajczár.**

ELŐRAJZ.

A tudomány minden ágazatai között a természettudományok azok, melyeknek terjesztése és ismertetésére sok hiányban szenvedő tanrendszerünk a legkevesebb gondot fordít. Felsőbb és alsóbb tanintézeteinkben egyiránt még ma is sokkal nagyobb súlyt fektetnek a holt nyelvek tanítására, mint a mindent fönntartó, minden élet alapföltételét képező természettudományok megismertetésére. És ha meggondoljuk, hogy az érettebb koru nemzedéknek még többet és kizárólagosabban kellett foglalkoznia e „holt bölcseség“-gel, ugy hiszszük, a t. olvasóközönség egyetért velünk abban, hogy hézagot pótolunk szaktudományi müvekben ugy sem fölötte gazdag irodalmunkban, midőn az e tekintetben csaknem páratlanul nagy német irodalomnak e kitünő termékét anyanyelvünkre átültettük. Tettük pedig ezt annál is inkább, mivel komolyan meg vagyunk győződve, hogy a magyar faj, sajátságos, s nem fölötte előnyös helyzetében, csak ugy állhat meg sikerrel a népek nagy versenyében, ha a reáltudományokban, melyekre van alapítva korunk egész iránya, szintén lépést tart a többi művelt nemzetekkel.

A természet könyve, *közérdekü olvasmányok a természettudományok köréből, az óriási lépésekkel előre haladó természettudományok körül tett legujabb, részben még ki sem meritett fölfedezéseket tárgyalja.*

E tárgyalások az egész munkán keresztül a legkönnyebben érthető népies nyelven vannak tartva.

A népies, könnyen érthető modor fölöslegessé teszi megjegyeznünk, hogy e mű, mely a természettudományok összes ágazataira kiterjeszkedik, nem száraz elméletből áll, de másfelől teljesen kimeritő sem lehet.

Nem is ez rendeltetése.

E munka feladata az, hogy könnyüvé tegye az olvasó számára a további önképzést a természettudományokban, kedvet ébreszszen erre nála, és megismertesse a közönséges élet számos oly jelenségeivel, melyeket csak a megszokottság folytán nem tartanak sokan csodának, de melyek magyarázatát adni épen nem képesek.

Szabad legyen remélnünk, hogy e feladatát híven fogja teljesítni.

A mű további ajánlatára nézve, hangzatos szavak helyett, ide jegyezzük tartalmát főbb vonalaiban.

Ebből megitélheti mindenki, mit várhat e vállalattól, melyet ezennel bizalomteljesen az olvasóközönség elé bocsátunk.

Budapest, szeptember hóban.

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

AZ EGÉSZ MUNKA TARTALMA:

I. füzet. A gyorsaság. — A föld sulya. — A fény és a távolság. — Időjóslattan. — Virág és gyümölcs. — Tápszerek a nép számára.

II. füzet. **A táplálkozás.** — **Az állatok ösztöne** stb.

III. füzet. **A természet titkos erőiről. I.** — Ha egy érzékünkkel több volna. — Ha egy érzékünkkel kevesebb volna. — A különböző vonzerők. — Mit értünk »parány« alatt? — A tömegek vonzereje. — A hold futása, összehasonlítva egy ágyugolyó futásával. — A delej (magnet) ereje. — A föld delejes ereje és hatása stb.

IV. füzet. **A természet titkos erőiről. II.** — A galvanismus jelenségei. — Mit értünk galvani lánez alatt? — A villany-szikra. — A galvani hő. — A villanyos fény. — A villanyos fény gyakorlati alkalmazása. — A villanyos távirdák. — Siemens és Haltke távirdái. — Az iró távirda. — A Caselli-féle távirda. — A villanydelejes órák. — Állati villanyosság stb.

V. füzet. **A természet titkos erőiről. III.** — A vegyi titkos erők. — A titkos erők különfélesége. — A vegyi hajlamok sorozata. — Mit nevezünk vegyi érvágy és erélynek. — A parányok és a hő. — Mily rokonságban állanak egymással, a vegytan és a villanyosság? stb.

VI. füzet. **Valami a vegytanból. I.** — A vegytan fontossága az életben. — Mit értünk az ugynevezett »vegyi összeköttetés« alatt. — Lélekzés és fütés. — Kisérletek egy gyufával. — Fontos fölfedezés az olcsó fütés és világitásra nézve. — Szén és gyémánt. — Apró kisérletek vagy következtetések. — Szervi vegytan stb.

VII. füzet. **Valami a vegytanból. II.** — Gazdasági vegytan. — A növények vegyi műhelye. — A föld trágyázása. — A burgonya átalakulása liszt és keményitővé. — A kénsav és maláta szolgálatai. — Lehet-e fából czukrot gyártani. — Méhsör, rum, bor, és sör. — **A fürdőkről és azok hatásáról** stb.

VIII. füzet. **Valami a föld életéről.** — Az ugynevezett élettelen természet élete. — A hegyek és tengerek keletkezése. — Egy világpusztulás. — **A föld forgásáról.** — **A fény gyorsasága** stb.

IX. füzet. **Az állati élet fejlődése.** — A tojás és az élet. — Mi rejlik egy tojásban. — Egy csirke-gyár. — **A zsir haszna és jelentősége az emberi testben** stb.

X. füzet. **Az állatok és növények életéről. I.** — Az élet különböző fajai. — Az ugynevezett »élő« és az ugynevezett »élettelen« természet. — Élet és halál. — Mit nevezünk szervesnek, és mi a szervezet — Az egyes sejt. — Az élet rejtélye. — A virág csudája. — Egy névtelen rejtély. — Átmenet az állati világból a növényvilágba. — Az állatok növényélete stb.

XI. füzet. **Az állatok és növények életéről. II.** — Az élet köteléke. — A három idegrendszer összefüggése. — Tekintsük meg egy kissé az agyvelőt. — A nagy agyvelő tevékenysége. — Mi dolga van a kis agyvelőnek? — Az alvás. — Elalvás és fölébredés. — Az álmok. — Az ember beszéde. — Természet és a népek jelleme. — A szellem és a bölcsészek. — Az erély stb.

XII. füzet. **Az állatok és növények életéről. III.** — Az emberek hajlamai. — Hajlam és szellem. — Az ember felelőssége hajlamaiért. — Szellemi hajlamok. — Az erkölcs. — A müvészet. — A vallás. — Test és szellem. — A halál rejtélye. — Mily régi egy uj találmány. — A tüdő a mellkasban. — Mit lélegzünk be stb.

XIII. füzet. **Az állatok és növények életéről. IV.** — A vér nagy és kis keringése. — Némi mellékkörülmények a sziv működésénél. — A budapesti vízvezeték, és a vérvezeték a testben. — Mily erős a sziv. — A szem és az ugynevezett »sötétkamra« (Camera obscura). — A szem előnyei. — A szemhéjjak. — Képesek volnánk-e látni szemek nélkül? — Néhány kisérlet stb.

XIV. füzet. **Gyakorlati fütés. I.** — Tudomány és gyakorlat. — Elégés és melegités. — A tüz és a légvonat. — Kályha és kandalló. — A cserépkályhák. — Különböző tüzelőszerek. — A gyeptőzeg. — A gyeptőzeg faértéke. — A koaks. — A koaks melegitő képessége. — A koaks tudományos és gazdasági tekintetben. — A kőszén. — A barnaszén. — Fütés és egészség. — Egyszeri fütés. — A tulgyorsan hevülő kályha. — A vaskályhák. — A vaskályhák ártalmassága stb.

XV. füzet. **Gyakorlati fütés. II.** — Miként kell gyakorlatibbá tenni a gyeptőzeget. — A légmentesen elzárt kályha-ajtók. — Főzés a kályhában. — A fütés nagyban. — Világitó gáz mint fütőszer stb. — **Csak egy toló lámpa.** — Az egyes részek. — Az olaj szabályozása. — A levegő nyomása. — Légvonat és elégés. — A lámpahenger. — A légvonat szabályozása stb. — **A természet vándorlásai és átalakulásai.** — Miként vándorol és alakul át egy homokszem. — A vándorló homokszem hatása. — Miként vándorol egy szikla. — Egy szikla nevezetes utazásai. — Az egyensúly helyreállitása. — A viz vándorlása és átalakulásai. — A vándorló víz különféle képességei. — A befagyó vizek mozdulatai. — A vizek forradalmai a jégboriték alatt. — A vizek vándorlásának jelentősége stb.

XVI. füzet. **Mozgás a naprendszerben** stb. — **Képzelmi utazás a mindenségbe. I.** stb.

XVII. füzet. **Képzelmi utazás a mindenségbe. II.** stb. — **A földpálya nagyságáról** stb. — **Az égi tüneményekről** stb.

XVIII. füzet. **A nap és az élet. I.** — Az élet forrása. — Az erők fentartás-törvénye. — Az örökmozdony és az emeltyű. — Az ugynevezett hőanyag. — A hő lénye. — Külső és belső mozgás. — Miként változik át a mozgás hővé a világürben. — A nap kihülése. — Az álló csillagok színe. — A napfoltok és a zodiacus fénye. — A teljes napfogyatkozás julius 18-án 1860. — Mit tanulhatunk a napfogyatkozásokból stb.

XIX. füzet. **A nap és az élet. II.** — A sötét csillagok és a világür ködfoltjai. — Az üstökösök. — Az aether. — Hogy lehet megmérni a fénysugarak vegyi erejét. — A nap mint az élet főfeltétele stb.

XX. füzet. **A világegyetem bővebb ismerete.** — Mily anyagok párolognak el a napban. — A csillagok fényének megmérése. — Miből áll a hold. — A naprendszer keletkezésének története. — A föld fejlődésének története. — Az öt fejlődési időszak stb. — **A hulló csillagok és üstökösök rejtélye.** — A szórványos csillaghullások. — Miért van reggelfelé sürübb csillaghullás. — Az üstökösök rejtélye. — Az üstökösök bizonytalan élete. — Hova lett a Biela-féle üstökös. — A hulló csillag-rajok és a hideg napok. — Mesterséges lebkövek stb.

Ezen műből havonkint egy füzet jelenik meg, melynek ára 50 krajczár.

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában Budapest (egyetem-utcza 4. szám a.) megjelent s minden könyvkereskedésben kapható:

BORÁSZATI NAPTÁR 1875-ik ÉVRE.

Szerkeszti: Dr. NYÁRI FERENCZ, a tarczali vinczellér-tanoda igazgatója.

Második évfolyam. **Ára fűzve 80 kr.**

TARTALOM: Naptári rész. — Európai mérték-rendszer. Európai pénznemek. Európai államok bortermelése. Külföldi piaczokra hordóban küldött borokért fizetendő vámdij és vitelbér kimutatása. — A magyar állam gazdasági tanintézetei, képekkel. — Magyarországi gazdasági és különböző földmivelési egyletek. — A bécsi világkiállitáson kitüntetett magyar bor-kiállitások névjegyzéke. — Bálint bácsi jövendölései. — Természettudományi rész: a vizről. — Szőlőszeti rész: Gábor József. A szőlő állandó munkái (ábrákkal). — Borászati rész: hogyan készitsük vörös borainkat? (számos ábrákkal). — A szőlőnek ekéveli mivelése. — Szőlővesszők csomagolása (ábrákkal). — Hogyan tarthatók el sokáig épen a szőlőkarók. — Jó hordókenőcs — Vidium Tucceri, (ábrával) — Ólomczukros bor. — Minő nagyságu hordókat használjunk? — Hordók kénezése (ábrával). — Szőlőgyökerész. — Házi tanácsadó. — Mulattató rész. — Borkorcsolyák. — Országos vásárok.

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest, (IV. egyetem-utcza 4. sz.) jelent meg és minden könyvárusnál kapható:

Uj olcsó és teljes kiadás

négy kötetben.

Kisfaludi Kisfaludy Károly minden munkái.

A Kisfaludy-társaság megbizásából szerkeszté

Toldy Ferencz.

Hatodik összes kiadás.

Négy kötet fűzve 4 ft.

Vászonba kötve 5 ft. 60 kr.

»Franklin-Társulat« nyomdája, Budapest, egyetem-utcza 4. szám.